

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — Het jaar dat voorbij ging. — De belangrijkste feiten in Ned.-Indië in 1931. — Van Doekoens. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verrèn Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Adresveranderingen. — Van onze Adverteerders. — Financiële Berichten. — Mutatiestaat van 20 tot 27 Januari 1932.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”, ten bate van het Steuncomité Parijs.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfourt, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingenaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

Het jaar dat voorbij ging.

Ned. Oost- en West-Indië in 1931.

IV.

Wij besloten het gedeelte onzer Jaarkroniek in het vorige nummer met hulde te brengen aan die mannen, die het initiatief hadden genomen voor de opening van de nieuwe scheepvaartverbinding: Indië—Zuid-Afrika. Er zijn er niet veel, maar er zijn nog groote, ver hoven hun omgeving uitstekende figuren in Indië. Wij denken dan in de eerste plaats aan het groote aandeel, dat in het afgelopen jaar de heer J. W. Meyer Ranneft, de eminente voorzitter van den Volksraad, heeft gehad in den goeden gang van zaken in Indië. De heer Meyer Ranneft mag zeker gerekend worden tot de waarlijk groote figuren, die op dit oogenblik in Indië voor de gemeenschap werkzaam zijn.

Helaas, Indië bezit in dezen tijd, wij merken het reeds op, niet veel groote mannen, krachtige figuren, karaktervolle mannen met diep inzicht, groote daadkracht en gedegen kennis. Er staat slechts een kleine schare van onbaatzuchtige steunpilaren der gemeenschap tegenover de talloze moeilijkheden, welke men in onze overzeesche gewesten in Azië te overwinnen heeft. Misschien is Meyer Ranneft onder dezen de sterkste figuur, de man naar wiens woord het meest geluisterd moet worden. Sedert Mei 1929 is hij voorzitter van den Volksraad en gedurende deze periode heeft hij zich doen kennen als een uiterst bekwaam leider, maar ook als een man van krachtig initiatief en van een verrassend scherpen kijk op de koloniale verhoudingen. Ook gedurende zijn ambtelijke loopbaan in Indië is dit herhaaldelijk gebleken.

De rede, waarmede hij de jongste zitting van den Volksraad heeft geopend, verdient de toegewijde aandacht van ieder, die met spanning de ontwikkeling van den toestand, waarin Ned.-Indië door de wereldcrisis is geraakt, volgt. Wij veroorlooven ons hier enkele regels uit deze rede te herhalen, woorden, die de overdenking ten volle waard zijn, woorden, die, om zoo te zeggen, op straten en pleinen, overal in Oost en West geschreven moesterstaan:

„Wie in deze tijden alleen van eigen rechten weten wil voor zichzelf, voor zijn omgeving of voor zijn dienst, is erger dan een egoïst; hij ondergraaft de grondslagen in alle welvaart, die ons rest, ja van de eigen maatschappij. Erger nog: hij kan zijn voordeelen slechts houden of binnenhalen ten koste van het ongeluk van anderen.”

Zoo heeft de heer Meyer Ranneft gesproken bij de opening van den Volksraad. Zijn woorden dienen herhaald te worden en weér herhaald overal daar, waar baatzucht hoogtij vieren wil temidden van de ellende van dezen ontwrichtten tijd.

In Indië en Nederland verdienen zij gehoord te worden. Zij laten ook aan duidelijkheid ten aanzien van de richtlijnen der Indische regeering in den komende tijd niets te wenschen over.

Wij hopen dit jaar den heer Meyer Ranneft nog in den Raad van Indië te zien. Indië ten zegen.

Wanneer wij hier nog enkele der voornaamste mutaties in het afgelopen jaar willen releveeren, dan noemen wij in de eerste plaats de benoeming tot vice-president van het Hooggerechtshof van den raadsheer Jhr. mr. H. J. van Vierssen Trip. Tot burgemeester van Medan werd benoemd mr. J. M. Wesselink, die tevoren burgemeester van Buitenzorg was. Benoemd werd tot directeur van financiën de thesaurier-generaal, de heer B. J. de Leeuw, die echter eerst op 16 Maart van dit jaar in functie zal treden. Een groote slag trof Indië en in het bijzonder de provincie West-Java, door het overlijden van den gouverneur J. B. Hartelust, die in November plotseling uit den kring der zijnen en van zijn post door den dood werd weggerukt. Hij werd opgevolgd door den heer C. A. Schnitzler, resident van Soerabaia. In de vacature van maritiem lid in het Hoog Militair Gerechtshof van Ned.-Indië, ontstaan door het per 31 December 1931 op verzoek verleend eervol ontslag, aan het lid van dat college, den schout bij nacht-titulair jhr. S. de Ranitz zal voorloopig niet worden voorzien.

Een belangrijk feit, dat hier nog herdacht moet worden, is de opening op 1 Juni j.l. van den beeltelegrafdienst tusschen Nederland en Ned.-Indië. Ter gelegenheid van deze opening werd een eigenhandig door den directeur-generaal der P. T. T. geschreven telegram, gericht tot zijn collega van den Indischen dienst, overgebracht, waarin de heer Damme zijn waardeering uitsprak voor de in zoo goede samenwerking tusschen beide diensten tot stand gebrachte verbinding en waardoor, naar hij hoopte, de banden tusschen beide deelen des rijks nog nauwer zullen worden aangehaald.

Over de grootsche koloniale manifestatie in het Bosch van Vincennes schreven wij reeds het een en ander. De Parijsche gebeurtenissen in den afgelopen zomer, liggen ongetwijfeld bij ieder nog zoo versch in het geheugen, dat het geen zin heeft er hier nog weer eens bij stil te staan. Herinneren wij wel nog aan het smartelijk verlies, dat den oud-gouverneur-generaal, mr. D. Fock, enkele dagen vóór de opening der tentoonstelling trof door het overlijden, na een korte ongesteldheid, van zijn echtgenoot, mevr. A. F. J. Fock-Diemont.

Het aandeel, dat de Vereeniging „Oost en West” in de manifestatie te Parijs heeft gehad, is zeer aanzienlijk geweest en heeft groote waardeering ondervonden. De radio-rede, op 15 Juni j.l. door den voorzitter, den heer R. Zuyderhoff, uitgesproken, bracht voor vele duizenden de betekenis van de tentoonstelling, in het bijzonder voor Frankrijk en voor ons land, in een helder licht. Zeer de aandacht trok ook de rede door den heer Zuyderhoff te Parijs uitgesproken aan het banquet van de Fédération Française des anciens coloniaux, op welke rede door den Franschen minister van koloniën met loffelijke woorden voor Nederland werd geantwoord.

Van 28—31 Mei heeft te Parijs plaats gehad het congres van de Federatie van Fransche vereenigingen van personen die in de Koloniën in eenigerlei betrekking werkzaam geweest zijn. Tot bijwoning daarvan waren mede uitgenoodigd vertegenwoordigers van vereenigingen in de andere koloniale rijken, ten einde, zoo mogelijk, te komen tot een internationale organisatie. Van Hollandsche zijde waren de volgende vereenigingen vertegenwoordigd: „Oost en West”, „Ambtenaren B. B. in N.-I.”, „Indische Verlofganger”, „Bendor” en „Voorwaarts”.

In de commissie voor het uitbrengen van een prae-

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort
Zwembaden · Kuipbaden · Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden
— Waterbehandeling — 5167

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

„Handelsschool voor de praktijk”

De overgang van school naar kantoor.
Eenjarige Dag- en Avondschool.
Stenografie . . . f 10.— per cursus van 3 maanden
Machineschrijven f 10.— per cursus van 3 maanden
Aanmelding van leerlingen dagelijks. 5237
Laan van Meerdervoort 650
TELEFOON 338202.

5064

Fa. BASTIAAN JANSEN
KLEERMAKERIJ

DAMES- EN HEEREN SPORT- EN LIVREI-
KLEEDING EN UNIFORMEN NAAR MAAT

Reizigersbezoek op aanvraag door het geheele land
OLDEBARNEVELTSTRAAT 89, TELEF. 57557, ROTTERDAM

KENNISGEVING

Het Café-Restaurant
„T GOUDEN HOOFD”
GROENMARKT — DEN HAAG

is vanaf 1 OCTOBER j.l. onder nieuwe Directie van
A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)
HEINEKEN'S BIEREN 5274

Fa. J. H. van Andel
Huishoudelijke Artikelen,
- Electriche Apparaten - 5432
Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Van Oost naar West „Volkslux” is alles en... de rest”

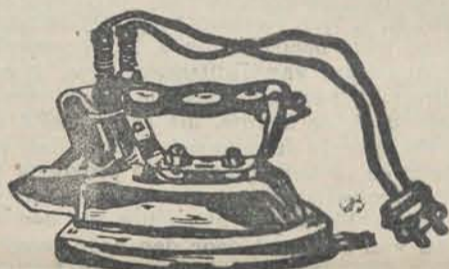
Gij hebt in Indië veel te veel betaald en dat kunt ge ook hier weer doen. Gij kunt ook weinig betalen en een prul koopen, maar dat wilt gij zeker niet. Gij wilt iets

artistieks en toch ook een degelijk artikel

in Uw woning hebben en gij wilt daarvoor geen buitensporigen prijs betalen... Ziet dat is nu juist het principe van „Volkslux”. De naam zegt het reeds. Dit is

de zaak, die werkelijk degelijke luxe wil mogelijk maken voor gansch het Nederlandsche volk. — Gij brengt een mooie vaas mede, wij maken er voor U een mooie Lamp van, geheel gemonteerd, zonder beschadiging . . . f 1.75
Moderne perkamenten Wandlichten in vele soorten vanaf 90 cent. Prima Electra **Strijkijzer**, ook geschikt voor de Tropen compleet . . . f 2,95

„Volkslux”, Boekhorststr. 157, Den Haag
Eenige passen voor de brug 5300

WALDORP=RADIO

De geheele wereld in Uw huiskamer!

Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën. 5346

Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. = Tel. 333726.

KAWEE'TJES DEN HAAG

Leden van „Oost en West”!
De Kruidenier, dien Ge zoekt, is: 5358

N. LEIJENDEKKER
HANENBURGLAAN 115, DEN HAAG — Tel. 391992
Bestellingen aan huis opnemen en bezorgen gratis.

AMSTERDAM

Hoeden - Mantels - Japonnen

L. AUÉ (v.h. Maison Henri) 5485
Keizersgracht 770 — AMSTERDAM — Tel. 46745
(Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”)

Zoekt U een goede zaak of renderend bedrijf? ter overname of als deelgenoot. Vraagt vóór alles gratis toezending uitvoerige 5377

ALGEMEENE NEDERLANDSCHE ZAKENGIDS.
Uitgave Makelaars KOUDIJS & Co., Amsterdam, Keizersgracht 302. Tel. 35665. Kant. te Den Haag, Utrecht en Zeemstede.

Meubelen — Complete Meubilerieing

Arnold Houtschilt N.V.

Singel 283 Amsterdam 5633

Familie Pension GEELEHUIJSEN

STADHOUDERSKADE 131, AMSTERDAM. — Tel. 25668
Ruime kamers op 1en stand, uitst. keuken, K. en w. str.
w. badk. Prijs v.a. f4.— p. p. p. d. Fam. red. 5461
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

APELDOORN

G. HEBING 5192

Specialiteit in Binnen- en Buitenlandsch Fruit.
Visch en Groenten, Conserven annex Aardappelenhandel.
Mariastraat No. 25, APELDOORN. — Tel. 1234.

HEERENKLEEDING NAAR MAAT

H. J. SCHINKEL (Fa R. Keller)
BAS BACKERLAAN 24 — APELDOORN
Telefoon 609 5157
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

ARNHEM

Maatschoenmakerij — Specialiteit in Rij-Kaplaarzen
G. FLIPSE & ZONEN - ARNHEM
KONINGSTRAAT 10 TELEFOON 1483
Magazijn van prima Schoenwerk.
5203 Tevens Reparatie-Inrichting.

DELFT

STOOKT

1e soort BELG. ANTHRACIET ^{30/50} f 3.10 per H.L.
^{30/30} „ 2.90 „ H.L.
GEBR. KOUWENHOVEN, Vrouwenrecht 2, Delft
Telefoon 153 5238

ROTTERDAM.

A. STREEFKERK 5086
Aert van Nesstraat 34, Rotterdam. - Tel. 57293.
Handel in AARDAPPELEN,
GROENTEN en FRUIT

HAARLEM

Vleeschhouwerij H. Houtman
Koninginneweg 46 — Haarlem
Het adres voor Indische families. 5113

MÄHLERS BANK N.V.

Opricht 1907

AMSTERDAM

Telef. nos. 42852 (3 lijnen) 5056
32982
32985 Telegram-Adres: **STEADYON**
33487

COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN

Door onzen uitgebreiden Effectenvoorraad zijn wij in de gelegenheid bijna alle fondsen op den dag van aankoop zelf te expedieeren

Beleggingsadviezen

Weekbericht op aanvraag gratis
Geen Handelscrediet

Rek.-Courant-, Provisie- en Kostenvrij

Op 31 December 1930 waren fondsen tot eene waarde van f 2.655.000.—, gerekend naar de koersen van dien dag, bij ons voor derden in administratie.

W. MULSTEGE

v.h. M. EVELEIN

Banketbakker — Kok 5163
Valeriusstraat 25 - Telef. 333366 - Giro 17628

Het oudst bekend adres van Duinoord

De echte Spekkook

Met de hoogste onderscheidingen bekroond
Verzending naar alle werelddelen met groot succes.

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a

Den Haag

Telefoon

114427

5494

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT
Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 114427
Ook levering Anthraciet in papieren zakken

Een bezoek op China Town te Katendrecht

MET LICHTBEELDEN 5586

door **J. DOLS**, Oud-zending van China en zending onder de Chinezen te Katendrecht, Hillegersberg, op ZATERDAG 6 FEBRUARI te drie uur, in de Oranje-Societeit, Prins Hendrikplein 15.

Toegangsprijs f0.50; leden der V. U. f0.25, mits kaarten te voren gehaald aan Laan van Meerdervoort 49.

Bij voldoende deelneming excursie naar Katendrecht.

LILY-HOUSE

Fred. Hendriklaan 250
Wald. Pymontkade 50

HET HUIS DER ZELDZAAMHEDEN

Bekroond op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs

OOSTERSCHE KUNSTNIJVERHEID
SELOENKANGS EN IKATWEEFSELS, IVOOR
ZILVER, ZUID-SLAVISCH BORDUURWERK

Verkoop tegen sterk 5308
verminderde prijzen

Het geld moet rollen om de malaise te doen verdwijnen

VRIJE TOEGANG
HET VERPLICHT U TOT NIETS

SPAART...
VOOR
UW
KINDEREN

BIJ DE
NUTSSPAARBANK
TE 'S-GRAVENHAGE

5132

„The Asiatic Review“

Het voornaamste Engelsche orgaan
voor alle Aziatische aangelegenheden.

Bevat bijdragen van de eminentste autori-
teiten in Britsch-Indië, Maleische Staten,
Dominions en Nederlandsch Indië.

Verschijnt driemaandelijks. £ 1 per jaar

Abonnementen: East & West Ltd.
3 Victoriastreet, London S. W. I.

5376

DOET UW VOORDEEL
EN LAAT PER KILO WASSCHEN

STOOMWASSCHERIJ

N. V. GEBR. SMEELE

HAAGWEG 499-501 — LOOSDUINEN

TELEFOON No. 339214

VRAAGT TARIEVEN

5212

Een inspireerend woord werkt als een duwtje
tegen den slinger van een stilstaande klok.
(Maandblad „Succes“).

GEBR. BERVOETS

UITRUSTINGEN 5315

voor Heeren en Kinderen

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

advies om tot een internat. organisatie te geraken, werd daartoe door de Nederl. delegatie aangewezen de Algem. voorzitter onzer vereeniging. In de daarop gehouden vergadering, welke deze commissie met alle vreemde gedelegeerden hield en die tot de conclusie kwam, dat het gewenscht was een zoodanige organisatie tot stand te brengen, hield o.a. de heer v. d. Brugh, de algem. secretaris van „Oost en West“, een verhandeling over: „Het recht tot koloniseeren“, welke verhandeling veel bijval oogstte.

Ter eere van het feit, dat de 3 October-vereeniging te Leiden besloten had een grooten Indischen optocht te organiseren, werd het congres der Vereeniging „Oost en West“ ditmaal in de oude Sleutelstad gehouden. De ontvangst was buitengewoon hartelijk. In zijn openingsrede gaf de voorzitter een belangwekkende uiteenzetting van de oorzaak der tegenwoordige wereldcrisis. De vereeniging van oud-militairen der Zee- en Landmacht uit de tropische gewesten „Het Vaderland Getrouw“ heeft in het afgelopen jaar haar dertigjarig bestaan herdacht, door het organiseren van een feestavond op 19 September in de groote zaal van Amicitia, in Den Haag. Aan dit heugelijk feit werd ook in ons weekblad de noodige aandacht besteed. Uit den inhoud van het weekblad in het afgelopen jaar, dient ook nog gereleveerd te worden de brief van luitenant-kolonel J. J. Mackenzie over de propaganda voor de Indiën onder de militairen. Het Hoofdbestuur van „Oost en West“ verleende in deze zijn volle medewerking.

Het vreeselijk ongeluk met de „Ooievaar“ te Bangkok op 6 December j.l. noemden wij reeds als een wel zeer tragisch besluit van de opsomming der belangrijkste gebeurtenissen in het afgelopen jaar.

Suriname en Curaçao zijn, hoe kan het anders, in het jaar dat voorbijging, niet voor de gevolgen van de wereldcrisis gespaard gebleven. Het zag er medio 1931 in Suriname reeds droevig uit met de toenemende werkloosheid. De toestand werd nog verergerd door de uit Curaçao teruggekomen Surinamers, die daar hun werkkring hadden verloren en in Suriname geen werk meer konden vinden. Eind October braken te Paramaribo werklozenrelietjes uit, waarbij door politie en militairen de orde moest worden hersteld.

De vruchtencultuur als volkscultuur voor Suriname heeft in het afgelopen jaar in het bijzonder de aandacht gevraagd. Wij herinneren in dit verband aan de artikelen in ons weekblad van de hand van den heer C. L. Tomson. Ook de Surinaamsche koffie maakte een betere kans, door de proefnemingen van dr. Fernandes en door het bezoek aan de kolonie van den heer De Gruyter, firmant van de bekende firma van dien naam in Nederland. Ook moeten wij releveeren een artikel in „De West“ van 15 September j.l. over een herleving der bacovencultuur voor export.

Het watervraagstuk in Suriname is ook in het jaar dat voorbij ging nog niet tot een oplossing gekomen. Op 27 Augustus overleed plotseling te Paramaribo Dr. J. W. Jenny Weyerman, directeur van de N.V. Surinaamsche Waterleiding Mij. Hij werd opgevolgd door Jhr. A. H. op ten Noort.

Van de dooden herdenken wij hier den op 9 Februari te Paramaribo overleden Eerw. Pater P. A. M. van Esch. Eveneens te Paramaribo overleed, op 89-jarigen leeftijd, mevr. de wed. A. F. Bos-Visser, terecht genoemd een uitnemende burgeres van Suriname. In Coronie overleed op 80-jarigen leeftijd de heer J. Bakker, die o.a. veel in Surinaamsche bladen schreef.

Wat Curaçao betreft, ook daár werden de gevolgen van de wereldcrisis ernstig gevoeld en zag het gouvernement zich genoodzaakt hulp te verlenen aan de talrijke werklozen. De Curaçaosche belastingpolitiek en het vraagstuk der Bovenwindsche Eilanden kwamen herhaaldelijk in ons weekblad aan de orde. De gouverneur ontvouwde plannen voor de economische ontwikkeling van de drie Bovenwindsche Eilanden.

De luchtvaartbelangen van Suriname en Curaçao hadden in het afgelopen jaar zeer in het bijzonder de aandacht. Zeer belangrijk waren in dit verband de voordrachten van de heeren Dellaert en De Vries over hun luchtvaartkundige studiereis naar Curaçao en Suriname. Hoe snel het luchtvaartverkeer in Midden- en Zuid-Amerika zich ontwikkelt, blijkt wel hieruit, dat sedert het nieuwe luchtvaartkaartje in het

Handelsadresboek voor Ned. West-Indië 1931 verscheen, al weer een nieuwe lijn, de grootste overzeelijn ter wereld, recht door de Caraïbische zee van Miami over Cuba naar de landengte van Panama geopend is.

Er zijn daar in de West in de slappe jaren weer nationale kansen verspeeld. Wanneer Nederland er tijdig bij geweest was, zouden wij volgens een der heeren een goede kans gemaakt hebben het luchtvaartverkeer in Venezuela in handen te krijgen. Maar of dat nu uit handelsoogpunt zulk een groot voordeel zou zijn.....?

Wat Curaçao zelf betreft — het vliegveld Hato werd zeer geprezen om zijn aanleg en doelmatigheid. Het is niet gelukt een terrein te vinden, tegelijk voor water- en landvliegtuigen geschikt; voor de laatste werden een paar eilandjes in het Schottegat aangewezen.

Een eigen luchtverkeer zou nóg aanbeveling verdienen, vooral om ons prestige in deze streken te verstevigen. Maar loonend, in den zin van geldelijke winstopleverend, zou de dienst, althans den eersten tijd, wel niet zijn. In aanmerking zouden komen drie lijnen van Curaçao uit, en wel een over Aruba naar Maracaibo, een naar La Guayra en een naar Paramaribo. Het eerste-klas-reizigers-verkeer in die richtingen, dat de thermometer voor het luchtvaartverkeer schijnt te zijn, is, zooals bekend, echter zeer klein, van Curaçao naar Paramaribo zoo minnig zelfs, dat een redelijke kans op succes niet bestaat.

Wat de Curaçaosche personalia betreft, herinneren wij aan de benoeming van pater Verriet als opvolger van wijlen monseigneur Vuylsteke. Verwacht mag worden, dat ook door den nieuwen bisschop de noodige aandacht zal worden besteed aan den verderen opbouw van het sociale werk.

Op Pinksterzondag overleed op Curaçao pater Jan Paulus Delgeur O. P., onder de missiepaters een der meest bekende.

Aan wetenschappelijke belangstelling heeft het Suriname en Curaçao ook in het afgelopen jaar gelukkig niet ontbroken en met voldoening mag worden vastgesteld, dat beide koloniën in de moederlandsche pers ruimschoots belangstelling hebben ondervonden.

Het nieuwe jaar gaan wij in onder moeilijke omstandigheden, maar de toekomst is niet zonder lichtpunten. Moge het nieuwe jaar voor de Vereeniging, voor haar afdelingen, voor het orgaan en zijn staf van gewaardeerde medewerkers en voor alle lezers en lezeressen een voorspoedig jaar zijn. Op ons allen blijft rusten de plicht mede te werken, naar kracht en vermogen, aan de cultureele en economische ontwikkeling der gewesten over zee.

De tijden zijn ernstig, maar wij wanhopen niet.

Courage, 't zal waerachtig wel gaan!

DE BELANGRIJKSTE FEITEN IN NED.-INDIË in 1931.

Januari

- 3 Jan. Zware bandjirs in het Merapagebied.
- 5 Jan. De heer De Nijis, administrateur van Tjikandi Iler (West-Java) door een tigger gedood.
- 8 Jan. Eervol ontheven van het commando over de Zeemacht in Indië vice-admiraal Ten Broecke Hoekstra; belast met dat commando schoutbij-nacht Osten.
- Martha Stam, „de Malangsche nachtegaal“, debuteert; zij schijnt voorbestemd tot een internationale carrière.
- 14 Jan. Bandoeng spreekt met New York.
- 18 Jan. De gekozen Nederlanders in den nieuwen Volksraad.
- 21 Jan. Aardschokken in Midden-Java; vooral Boemijoe sterk geteisterd. 22 dooden.
- 27 Jan. De heeren Wellenstein en Van den Bussche houden in den Volksraad uitvoerige en gedocumenteerde redevoeringen over de crisis.

Februari

- 2 Febr. Te Den Haag wordt opgericht de Vereeniging „Indië-Nederland“.
- 3 Febr. De heer Hardeman, gouverneur van Oost-Java, benoemd tot lid van den Raad van Indië.
- 10 Febr. De heer Erdbrink benoemd tot lid van den Raad van Indië in de vacature-Bodenhausen.
- 21 Febr. De sultan van Soembawa overleden.
- 28 Febr. De tinrestrictie wordt een feit.

Maart

- 4 Mrt. Grootte overstromingen in het district Bandoeng. Grootte schade.
- De afgetreden vice-president van den Raad van Indië de heer Welter repatrieert.
- 10 Mrt. Een heuvel naar beneden geschoven in het Regentschap Tjamis. Zes dooden.
- 20 Mrt. Paleisconferentie met de Gewestelijke hoofden.
- 22 Mrt. Toenemende werking van den Merapi.

April

- 17 April. De Bataviasche Raad van Justitie bekrachtigt de P. N. I.-vonnissen.
- 22 April. Grootte brand in Samarinda.
- 23 April. In de buurt van Bandjermasin loopt de „Gotalan“ op een bank. Zes menschen verdronken.

Wie de Schoen past trekt hem aan . . . . . in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen

Vlamingstraat 35
Den Haag 5581

Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

Bruine Boxcalf Dames mollières met fantasie inzet	4.48
Dames zwarte en bruine lakmollières met cubahak (extra aanbieding)	5.75
Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak	5.25
Zwarte Boxcalf Jongens mollières vanaf	2.95
Bruine Boxcalf Jongens mollières vanaf	3.45

ALLES GEGARANDEERD

*den Haag 26
Kasfauladm 26
Tel. 11 4574
Haagsche
Schoolvereniging
Opleidingschool voor
Becum, Eym. 1/1932
Moderne methoden
Kleine klassen
Dir. H. H. H.*

5139

N.V. Drogisterij

De „Salamander“

„De Haagsche Drogist“

Winkels door geheel Den Haag,
Rijswijk en Voorburg. 5050

Telefonische bestellingen onder no. 110454.

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING“
LAAN VAN MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE
DIRECT. D. POS, OUD ARCHITECT TE BATAVIA

COMPL. WONINGINRICHTINGEN
VANAF FL. 2000.—

UITSLUITEND SOLIED EN DUURZAAM FABRIKAAT UIT EIGEN WERKPLAATSEN

TALLOOZE TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN VAN GEREPATRIEERDE INDISCHE FAMILIE'S

INLICHTINGEN EN PRIJSOPGAVEN ZONDER KOSTEN OF VERPLICHTING

5228

De Indische Fijnproever
kan alleen smakelijk vinden de origineele
OBLIES, (Kwee Semprong)
welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60 per blikje, van 5187

G. J. GERRITSEN
VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG — Tel. 332807

Dansinstituut v.d. Zanden
SCHIEDAMSCHESINGEL 103 B—105 B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591

En der goede adressen voor Indische verlofgangers.

— 27 April. De P. N. I. ontbonden
— 30 April. Prof. Treub neemt afscheid van den Ondernemersraad.

Mei

— 2 Mei. Maandelijksche K. P. M.-verbinding met Zuid-Afrika ingesteld.
— 6 Mei. De moordenaar van ondercommissaris Van Rees gearresteerd.
— 8 Mei. In de plaats van jhr. mr. A. C. D. de Graeff, benoemd tot Gouverneur-Generaal, jhr. mr. B. C. de Jonge.
— 18 Mei. De „Abel Tasman“, het eerste postvliegtuig Indië—Australië, arriveert in Sydney.
— 20 Mei. De N. V. V.-delegatie in Indië.

Juni

— 2 Juni. Weer een aardbeving in Boemiajoe.
— 15 Juni. Opening van den Volksraad.
— 27 Juni. Ordonnantie tot beteugeling van Pers-excessen bij den Volksraad ingediend.

Juli

— 7 Juli. Benoemd tot gouverneur der Molukken R. J. Koppenol, resident van Zuid-Oost-Borneo.
— 18 Juli. Algemeene actie der ambtenaren tegen salariskorting.
— Betrekkingen tusschen Regeering en N.I.O.G. verbroken.
— 25 Juli. Anti-Italiaansche beweging onder de Islamieten.

Augustus

— 27 Aug. De nieuwe verofsregeling bij den Volksraad ingediend.
— 31 Aug. Het laatste Openbaar Gehoor van Landvoogd De Graeff.

September

— 4 Sept. Gratieverleening aan ir. Soekarno en Gatot, de P.N.I.-leiders.
— 12 Sept. De officieele overdracht van de Landvoogdij door jhr. De Graeff aan jhr. De Jonge.
— 19 Sept. Vijf en twintig-jarig bestaan van den Gouvernements-telefoon dienst.
— 26 Sept. Brand in emulsieinrichting op het B. P. M.-boortereen Louise bij Samarinda. Zes Europeesche employés gedood.

October

— 15 Oct. 's Lands financieele toestand zeer ernstig.
Exposé van den heer Van den Bussche in den Volksraad.

November

— 7 Nov. De gouverneur van West-Java de heer Hartelust plotseling overleden.
— 24 Nov. Massa-ontslag bij den Pandhuisdienst aangekondigd.

December

— 6 Dec. Het postvliegtuig naar Holland, de „Ooievaar“, bij Bangkok verongelukt. Vijf dooden, een zwaar- en een lichtgewonde.
— 12 Dec. Aanslag door koelie op den assistent Hartingius van Tjikoel (West-Java); de assistent niet levensgevaarlijk gewond.
— 16 Dec. De heer Schnitzler, resident van Soerabaja, benoemd tot gouverneur van West-Java.

Van Doekoens.

De knenis der inheemsche pharmacie. — Bijgelooft, zelsuggestie en mystiek. — De levensloop en het bedrijf van een wonderdokteres.

Oude Inlandsche doekoens, die haar kennis omtrent geneeskrachtige kruidenmengsels hebben bijeengegaard uit mededeelingen van ouders en familieleden, en jarenlang zich toegelegd hebben op het bereiden van medicijnen uit plantaardige stoffen, worden nog altijd in het binnenland aangetroffen. Zij zijn in de Inlandsche samenleving, vooral in de afgelegen streken, waar de massa nog niet gemakkelijk medische hulp en voorlichting kan krijgen of daarin nog weinig vertrouwen stelt, onmisbaar, want zij verkoopen tegen minimale prijzen de zalfjes, smeerseltjes en drankjes, die naar de hun bekende recepten uit enkele of meerdere ingrediënten vervaardigd zijn. Hun beroep is van een bescheiden omvang; zij kweken of zoeken de planten, welke de bestanddeelen der geneesmiddelen leveren, meestal zelf; zij doen voor de bereiding der artsenijen gewoonlijk een keuze uit de planten en plantendeelen, die

allerwege als geneeskrachtig bekend staan, en zij verstrekken meestal de medicijnen, welke bij de vrouw in de desa als huismiddeltjes tegen allerlei ziekten en kwalen aangewend worden.

De mate van het vertrouwen, dat de doekoens geniet bij de bevolking, hangt natuurlijk af van de uitwerking der door haar geleverde medicijnen.

Zij kan het effect vergrooten, door aan haar pharmacie een beetje bijgeloof te verbinden, maar de echte eenvoudige doekoens blijft jaren lang naar beste weten en met oprechte bedoelingen, het werk van medicijnmengster verrichten, heeft een vrij schraal inkomen en is tevreden met de bescheiden reputatie, welke zij in een beperkte omgeving van een of meer desas geniet.

Het bijgeloof vervult in de inheemsche artsenijbereidkunde vaak een belangrijke rol.

Neemt men het gewoonlijk niet zoo nauw met de hoeveelheden der bijeen te voegen praeparaten, daartegenover staat, dat men stiptelijk alle eischen in acht neemt, waaraan moet worden voldaan, om van het succes van het geneesmiddel verzekerd te zijn.

Uit ons artikel „Indische planten met geneeskrachtige eigenschappen, dat wij in 1904 schreven (Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in Nederlandsch-Indië, Maart 1904 halen wij hier het volgende aan).

„Zelfs wordt veel aan bijgeloof gehecht en weet de doekoens te vertellen, dat b.v. de wortel van een geneeskrachtige plant eerst dan eenige uitwerking zal hebben, wanneer men ervan doet gebruiken tot een lengte van des patiënt's middelvinger, of iets dergelijks, terwijl dikwijls ook aan het bespuwen met een bereid geneesmiddel (het z.g. „njenboer“) meer kracht wordt toegeschreven dan aan het besmeren van dezelfde stof (het z.g. „bobokki“ of „wedakki“). Dit bijgeloof wordt vaak zoover gedreven, dat sommige planten of dieren als goede geneesmiddelen worden genoemd tegen ziekten om de eenvoudige reden, dat de namen van geneesmiddel en ziekte ongeveer met elkaar overeenkomen, zoo b.v. „daoen kemangie“ tegen „sakit mengie“ (asthma), „koelit boeloes“ (huid of schild van een schildpad) tegen „sakit soeboeloes“ (buikziekte), enz.“

De naam van doekoens wordt echter ook gegeven aan degenen, die niet de minste kennis hebben van de inheemsche pharmacie, maar slechts hun krachten zoeken in suggestie op groote schaal.

Zij zijn gewoonlijk zelf overtuigd van de kracht, welke zij door gebeden, slametans, wierook, zegeningen, aanrakingen, bespuwingen, enz. kunnen geven tot genezing van alle soorten kwalen, en het is vaak volstrekt niet met de bedoeling, om oplichterij te plegen, maar door de in zich zelf gekweekte en geforceerde drang naar mystiek, dat ten slotte de overschatting ontstaat, waarin zij een min of meer geheimzinnige sfeer over eigen persoon en verrichtingen weten te scheppen.

Uit dit mysterieuze hetwelk door goed geloovigen aantrekkelijk gevonden en gemakkelijk aanvaard wordt, groeien de verhalen over de wonderen, welke door de doekoens uitgehaald zijn, verhalen, welke er niet weinig toe bijdragen, dat het aanzien van de heelmeesteres, toeneemt en de kring der patiënten zich uitbreidt.

Even snel als de reputatie van zulke personen gevestigd is, taant ook haar glorie, zoodra meer en meer het verschijnsel merkbaar wordt, dat alle uitgehaalde hocus pocus den patiënt wel geld gekost heeft, maar geen baat heeft geschonken.

Wat de z.g. goeroe voor de geheimzinnige elmoes (tot herstelling van zware ziekten, tot vrijwaring voor ongelukken, vernietiging of onschadelijk making van een vijand, tot het verkrijgen van goede oogsten, tot het kweken van onkwetsbaarheid, enz.) doet, om zich zelf voor te bereiden tot den toestand, waarin hij de gemakkelijke beheersching verwerft over de door hem aan te wenden middelen, verricht ook de wonderdoekoens; zij leert de houding, de verrichtingen aan, om aannemelijk te maken, dat van al wat zij doet of zegt, een geheimzinnige kracht uitgaat.

In ons artikel „Buitenissigheden in het Javaansche dorp (De Indische Gids, November 1916) schreven wij o.m. het volgende, dat wij in verband met het bovenstaande hier aanhalen: „Het zich willen plaatsen boven de desalieden als leermeester, die door overpeinzing, zelsuggestie, bijzondere levenswijze tot de kennis heet te zijn gekomen, welke op leven en kracht van invloed kan zijn, het zich geleidelijk opwerpen als degeen, die de middelen kan geven tot nut van het werk, tot heil van de huishouding, tot versterking van liefde en harts-tochten, is een psychische neiging, welke juist in de stilste hoekjes van het Inlandsche dorp meer bestaat en voortwerkt, dan menigenen denkt“.

Een voorbeeld van al wat de wonderdoekoens omgeeft, wordt opgeleverd door een Javaansche vrouw, die, ergens in een groote stad op Java gevestigd, haar befaamdheid op echt-Indische wijze heeft zien toenemen, sedert eenigen tijd de desa heeft verlaten en thans haar arbeidsveld zoekt onder de gegoeden van de Europeesche, Chineesche en Inlandsche bevolking.

Dames uit beschaafde kringen behooren tot haar

patiënten; zij komen haar in haar eenvoudig, klein huisje raadplegen en laten zich behandelen, gewoonlijk om eens kans te wagen, dat zij herstellen van kwalen, waaraan zij reeds lang lijden of welke ongeneeslijk zijn. Zij moeten zich baden of besprengen met het water, dat door de doekoen gezegend is; zij hebben vreemde geneesmiddelen te drinken; zij maken gebruik van allerlei zalfjes.

Al de hocus pocus wordt verricht met middelen, die verre van hygiënisch zijn, waarom dan ook tal van lichtgeloovige dames-patiënten met een zeker gevoel van afschuw het huis van deze vermaarde doekoen weer verlaten hebben.

De patient betaalt f 3.50 per visite en ontvangt tevens den raad, om op een tafel nog wat geld neer te leggen ten beloeve van de machtige geesten, die aan de geneezing medewerken.

J. E. JASPER.

(Javabode).

Van Week tot Week.

Van Maandag 18 tot Zondag 24 Januari.

De G. G. wenscht de ontwerp-ordonnantie inzake wijziging van de samenstelling van den Raad voor de Scheepvaart terug te nemen. Zulks houdt verband met het voornemen om ongevallen, welke landsvaartuigen overkomen, door bedoelden raad te laten behandelen.

De dir. v. justitie heeft wijziging van het zeerecht aangekondigd. Een voorstel zal den Volksraad binnenkort bereiken.

De geheele stad Soerakarta vierde het jubileum van prins Pakoe Boewono X, Soesoehoenan van Soerakarta, die 20 dezer, 40 jaar geleden den troon besteeg. H.M. de Koningin verleende hem het Grotkruis van den Ned. Leeuw, terwijl de G.-G. den Soesoehoenan begiftigde met den titel van „Zijn Vorstelijke Hoogheid“.

Ook de Koningen van België en Denemarken gaven van hun belangstelling blijk, door de benoeming van Z. V. H. in hooge orden.

De Sultan van Jogjakarta heeft toegestemd in een rondgang van den „kiaji Toenggoel-Woelong“, een der meest mystieke erfstukken van den kraton. Deze toestemming werd gegeven in gevolge een verzoek en ter afwering van de pest. De rondgang begon op 21 Januari om 7 uur 's avonds, omcirkelde de geheele kota en duurde den geheelen nacht. De vorige rondgang vond plaats in 1918, ter afwering van de griep.

De gemeenteraad van Padang heeft een uitnodiging gericht aan den bouwkundig ingenieur Karsten om een bezoek te brengen aan Padang, zulks in verband met de plannen om Padang de hoofdplaats te maken van de provincie Sumatra. Als er dan toch een geheel nieuwe hoofdstad komen moet, waarom dan niet direct een geschikte plaats op een hoogvlakte uitgezocht?

De instelling van een Permanenten Economischen Raad wordt voorshands niet noodig geacht, aangezien met de tijdelijk ingestelde Economische Commissie kan worden volstaan.

De verschuiving van de salarissen voor de klasse-indeling aan boord van de schepen der K.P.M., welke reeds eenige jaren in studie was, is thans voor een beslissing op korten termijn in aanmerking gebracht, opdat uit dien hoofde een besparing van f 300.000 zal kunnen worden verkregen.

In een door den G.-G. bij den Volksraad ingediende mededeeling omtrent de uitvoering van de begroting voor het dienstjaar 1932 worden de totale inkomsten geschat op f 305.000.000 en de openbare uitgaven op f 505.000.000, waardoor een tekort is ontstaan van f 200.000.000.

Daar de regeering vertrouwt, dat in de toekomst het niveau der inkomsten f 400.000.000 zal zijn in plaats van f 300.000.000 wordt het tekort van f 200.000.000 verdeeld in een permanent tekort van f 105.000.000 en een tijdelijk tekort van f 95.000.000. De maatregelen waartoe reeds werd besloten (o.a. de tabaksaccijns) betreffen toaal een bedrag van f 61.000.000. Zoowel hier als in Nederland wordt thans bestudeert welke voorzieningen getroffen kunnen worden om het nog resteerende tekort van f 139.000.000 weg te werken.

De voorzitter van den Inlandschen Spoorbond, de heer Sastroamidjojo, zal het in Mei te houden congres van de Ned. Vereen. voor Spoor- en Tramwegpersoneel bijwonen en vervolgens ook aanwezig zijn op het in Aug. te Praag te houden congres van de Internationale Transportarbeiders Federatie. Op de vraag, wie in deze benarde tijden, de hoge kosten aan deze politieke actie verbonden draagt, moeten wij het antwoord schuldig blijven. Wij verwijzen belangstellenden naar het N. V. V.

Den 17den dezer is te Sabang een Japansch zeevischerij vaartuig aangekomen om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden voor de visscherij rondom Poeloe Weh.

De vereeniging van Machinefabrikanten belegt 29 dezer te Soerabaja de vergadering, waarin men wil geraken tot oprichting van een vereeniging Nederlandsch-Indisch fabrikaat, waarvan concept-statuten zijn rondgezonden.

De h. Bata kwam 19 dezer te Batavia per vliegtuig aan. Hij reisde in gezelschap van drie zijner medewerkers, die te Batavia zullen blijven voor de organisatie van een schoenenzaak op grooten schaal. Hij betoogde de noodzakelijkheid van plaatselijke industrieën, teneinde te concurreren met de Japanners. Indien noodzakelijk zullen de vertegenwoordigers van de Bata-fabrieken rubberondernemingen koopen, om goedkoop materiaal te verkrijgen. De hr. Bata zelf vertrok naar Singapore, waar hij enkele dagen zou verblijven ter bestudeering van de situatie in de Straits Settlements.

Het is thans praktisch zeker, dat 53 suikerfabrieken — d. w. z. ± 50 %! — in 1932 sluiten, waardoor waarschijnlijk toeneming van de werkloosheid zal worden veroorzaakt, terwijl Nederlandsche technische zaken vertegenwoordigers naar Britsch-Indië zullen sturen om de mogelijkheden welke zich daar voor hen voordoen te bestudeeren.

Naar verluidt stelde de arbeidsinspectie een onderzoek in naar de wijze van een ontslag op een suikerfabriek, toebehoorend aan een Chin. Mij., waarbij de elementen van menselijkheid en redelijkheid ontbraken.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Ingezonden.

Attracties op de a.s. Koloniale Tentoonstelling te Scheveningen.

Geachte Redactie,

Het was me een groote teleurstelling dat ik, nog wel in d'ekolommen van het Koloniaal Weekblad, geen algeheele instemming vond met de strekking van mijn artikel in het Vaderland van 8 Januari j.l. Dit stuk toch werd geïnspireerd door enkelen, die het uitermate goed meenen met de Indonesische kunst. Na de verschijning ontbrak het dan ook niet aan adheesie-betuigingen. Zoo stuurde zelfs het secretariaat van den Nederlandschen Journalistenkring een „Brief uit de Hofstad“, geknipt uit een provinciaal blad, waarin, met volkomen instemming van het Vaderland-artikel, op nóg scherpere wijze, het a.s. dilettantisme te Scheveningen werd gehekelde.

U zoudt mij zeer verplichten wanneer ik in de gelegenheid word gesteld om in het Koloniaal Weekblad den vinger te leggen op de kern van de zaak.

Wanneer door autoriteiten aan de pers wordt medegedeeld, dat de kosten te hoog zouden loopen om goede muziek en dans te bieden in Scheveningen, door de executanten uit Indië te laten komen, maar dat men vertrouwt, dat het niettemin toch wel mogelijk zal zijn in het Indische theater verschillende belangwekkende voorstellingen te geven door in Den Haag vertoevende Indonesiërs (N. Rotterdamsche Courant 3 Jan. '32).

Wanneer bovendien de gezaghebbende stem van het hoofd der gemeente, in de raadszitting van 4 Januari verklaart, dat de tentoonstelling zal zijn een cultuur-historische onderneming van ernstigen aard,

dan wordt er, afgezien van het geven van een terrein en van een subsidie van f 15.000, toch wel wat anders in uitzicht gesteld dan, zooals in het blad wordt gezegd, zoiets als „een cabaret, een kampong-gamelan of een rongeng-dans“, die toch ook hun aantrekkelijkheden hebben.

Waar het niet te verwachten is, dat vóór Mei a.s. een groep, of zelfs enkele uitnemende wajang wongspelers op eigen kosten uit Java naar Holland zullen komen, zal het z.g.n. Indische theater (!) slechts vertoeningen kunnen geven van min of meer zwakke Indonesische dilettanten, aangevuld, zooals meer gebeurde, door Europeesche dito's. Resultaat: nóg minder zelfs dan een goed cabaret van professionals, nóg minder dan een behoorlijke kampong-gamelan, nóg minder ook dan een rongeng-dans, die in ieder geval een echt karakter draagt.

Terecht zegt dan ook bovenbedoelde Hofstad-schrijver: „Al is het niet echt, het is toch maar in hoofdzaak voor hen, die het echte nooit zagen en dus zijn copieën minstens even goed. Dat hij, die wél het echte kent, van dit dilettantisme griezelt, is begrijpelijk.“

Prins Mauritschool

der Ned. Herv. Gemeente
RESEDA STRAAT 26 - DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid.

5628

CATH. J. DOON, Dansleerares

eerder Dir. v. h. Dans-Inst. JAMES MEIJER FILS te Rotterdam

Moderne-, Plastische- en Rythmische Danskunst Stijl- en Nationaal Dansen

BILDERDIJK STRAAT 8 (tegenover Openbare Leeszaal)
Tel. 391459 — DEN HAAG

GRENDEL'S

BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijkstraan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897

Gedipl. Beëd. Makelaar 5044

HET WONINGBUREAU VOOR RIJSWIJK EN OMSTREKEN

's-Gravenhaagsche
Zwem- en Badinrichting
Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.

— Tarief gratis op aanvraag — 5107

BREEKT MET DE OUDE SLEUR
VERWARMT MET

UW INTERIEUR

5125

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTEN STRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

Vestigt U te Scheveningen

Modern ingerichte étagewoningen te huur,
Harstenhoekweg 193 tot 239

Huurprijzen vanaf f 475.— per jaar.

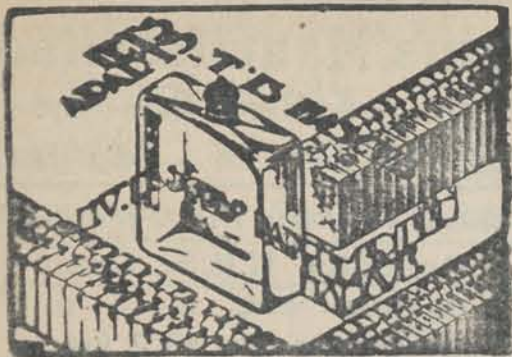
Dicht bij strand en station.

v. d. ELSHOUT & DE BAKKER.

Telefoon 338063, 338587, 556221 5311

5164

606

PRIVÉ DANSLES

5174

DANSINSTITUUT H. J. TIMMER
ARCHIMEDESSTR. 64 Tel. 337007, DEN HAAG

M. HENSING

VAN HOYTEMASRAAT 113 - DEN HAAG
Tel. 775284

Specialiteit in:

**Roomboter, Hollandsche en buitenland-
sche Kaassoorten, fijne Vleeschwaren,
1e klasse Geldersche artikelen.**

5327

Van der Linden's Woontechniek

Voor 't gedistingeerde Interieur

Meubelmakerij Behangerij Stoffeerdery Verhuizingen

VAN DER LINDEN

J. S. BACHSTRAAT 51 - UTRECHT

Fabriek OUDENRIJN 38 - Telefoon 14819

Vertegenwoordigers overal te ontbieden.

5162

INSTITUUT HOMMES

BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A. 5, c.

HOOG ZAND

TWEE GERENOMMEERDE INTERNATEN.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

GEVESTIGD:

Dr. J. W. POSER

ARTS

5365

VOOR

TROPISCHE ZIEKTEN

OVERVEEN (Haarlem)

PAEDOLOGISCH INSTITUUT

VALERIUSPLEIN 11
AMSTERDAM

INRICHTING VOOR OBSERVATIE

VAN MOEILIJKE en ACHTERLIJKE

JONGENS

Geeft na 4-8 weken observatie paedogo-
gisch advies aan ouders of voogden omtrent
geplaatste pupillen

5108

Directeur: Prof. Dr. J. Waterink

Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. d. Horst

Verpleeggeld f 3.50 - f 4.50 per dag

Wij hebben sympathieën te winnen in Indië, maar niet te verliezen! Door het hier te lande, onder officieele sanctie, sollen met een, uit duizendjarige traditie ontstane schoone kunst, die het essentieelsch element is van de Javaansche beschaving, worden werkelijk geen banden versterkt. Een propaganda-fraze, nog wel, ook in den Raad, ter aanwakke- ring van het „opkikkertje” voor Scheveningen.

Dan zou ik, Geachte Redactie, u ook dit willen vragen:

„Waar vindt men tegenwoordig op Java of op Sumatra „zooveel echte, inheemsche, levende volks- kunst?”

Op die „levende”, d.w.z. „scheppende” volkskunst wordt mij met nadruk gewezen, op kunst alzo die nu tevens uit een volmaakt technisch oogpunt, waard is om den volke te worden getoond. Ook al weer als „belangwekkend”, als proever van „ernstigen cultuur-historischen aard”.

Ik zal maar niet uit mijn tent komen, al wordt ik daartoe verlok, doch ik kan wel verzekeren, dat de artistieke leider der onderneming het niet in zijn hoofd zal krijgen om het Paviljoen aan te vullen met hedendaagsch koperwerk, met moderne batik, met nieuwe, anilme-gekleurde weefsels, met kopieën van al wat vroeger een zooveel grootere verrijnd- heid had bereikt.

Tegenwoordig een „levende” volkskunst in Indië? Helaas, de behoefte aan eigen schoonheid en de scheppende geest zij reeds sinds jaren te loor gegaan. De voortschrijdende economische depressie heeft, wat nog over was der Indische sier- en kunstnijverkunst, gedreven naar absoluten dood. Wat in het Koloniaal Paviljoen zal worden getoond, kan mooi zijn, maar ik blijf er bij, het zal behooren tot den voltooid ver- leden tijd.

Geachte Redactie, ik zeg u vriendelijk dank voor de mij verleende gastvrijheid in uw blad en teeken met de meeste hoogachting

Uw dr.

Th. VAN LELYVELD.

♦♦

Zooals de hooggeachte Inzender verleden week in deze kolommen heeft kunnen lezen, waren wij, zoo niet „algeheel”, dan toch grootendeels en stellig met de algemeene strekking van zijn artikel in „Het Vaderland” van 8 dezer, 't roerend eens, n.l. dat, op de a.s. Koloniale Tentoonstelling te Scheveningen, onder bescherming staande der Gemeentelijke Over- heid, aan het meerendeels onwetende, Nederland- sche publiek, geen knollen voor citroenen mogen worden verkocht, wil men er waarlijk den zoo nood- ige vriendschapsband tusschen West en Oost door aanknoopen of versterken. Wij schreven toen im- mers: „men noeme alles bij den waren naam”.

Wij blijven er echter bij, dat er op de a.s. Ten- toonstelling véél goeds en moois van Indonesischen afkomst getoond zal kunnen worden, tot heil van Indië en Nederland beiden, als de keuze aan des- kundigen wordt toevertrouwd.

In het z.g. „Indische theater”, waar te Parijs eerst de Balinesche dansen en later Indische films wer- den vertoond, zouden o.i. deze laatsten te Scheve- ningen, al van den begimne af, kunnen worden af- gewisseld met eenvoudige Indische, zelfs Europee- sche voorstellingen, op Indië betrekking hebbend of door de Indische kunst geïnspireerd, met of zonder gamelan of krontjong, dan waf angkloeng-muziek, waarvoor hier de hoogstnoodige, muzikale spelers wel te vinden zijn, zonder dat de kenners van de echte Vorstenlandsche Javaansche kunst — waarmede dus niet „gesold” wordt — daarvan behoeven te „grie- zelen”. Integendeel dat velen hunner, naast de nog veel talrijker niet-kenners, daarvan oprecht mee zou- den kunnen genieten.

Gelijk wij verleden week schreven; ook eenvoudige volkskunst kan groote aantrekkelijkheid bezitten, als zij „uit den grond des harten komt”, zooals R. A. Kartini het zoo juist placht uit te drukken.

De „echte, Indonesische volkskunst” leeft en schept nog steeds in velerlei vorm, te véél om hier allemaal op te noemen — n'en déplaise den heer v. L. — zoowel op Java en Sumatra, als vooral in de Buitengewesten van Nederlandsch-Indië, waar de egoïstische Europeesche geldzucht en hoovaardige onverschilligheid voor het inheemsche zieleven er nog in mindere mate hare fnuikende invloeden op heeft kunnen uitoefenen.

Eén der meest fatale invloeden is, dat verzamelaars kunstkenneren en hunne vele navolgers, alleen dat „belangwekkend” vinden wat oud en dood is, dus h.i. „cultuurhistorische waarde” heeft. Deze geestes- toestand kennen de inheemsche kunstverkoopers gnds reeds zóó goed, dat zij hun gloednieuwe waar een, zelfs soms voor den besten kenner, bedrieglijk aan- zien van hoogen ouderdom weten te geven.

Om dezelfde reden zal hoogstwaarschijnlijk ook hier, evenals te Parijs, het Hoofdpaviljoen meest met „cultuur-historische” kunst worden aangevuld, dus een museum-karakter dragen.

Het is echter in het belang der levende kunst, ten eerste te hopen, dat deze daarnaast ook zal worden getoond en verkocht, opdat velen er ook

Gediplomeerd VOETSPECIALIST F. J. M. RUTTEN

SCHOOLMEESTERSTRAAT 40, DEN HAAG. Tel 118375.
Attesten van verschillende „Oost- en West”-leden ter
inzage. 5274 Overal te ontbieden

thuis, in eigen omgeving, eerst recht van kunnen genieten.

Bij „Bocatan”, in het Menangkabansche Adathuis te Vincennes, is evenveel nieuwe als oude kleinkunst verkocht geworden, doch zal wel meer buiten dan in Nederland terecht gekomen zijn. Fransche kunstkenneren waren er vol lof over en officieel heeft Bocatan le prix d'honneur met hare inzending ver- vorven.

Het is — om nog maar één voorbeeld te noemen — een Duitse kunstnijverheid-specialist geweest, die in 1928, tijdens de Batik-tentoonstel- ling in de Gothusche zaal te 's Gravenhage, aan- toonde hoe springlevend de Javaansche batikkunst heden ten dage nog is, door er op te wijzen, dat bij de modernste stukken, daar aanwezig, bijzonder fraaie, nog nimmer vóór dien gebruikte versierings- wijzen vallen op te merken, soms zelfs in combinatie met de oude, traditioneele motieven.

Daarentegen werden toen door Hollandsche kunst- kenners splinternieuwe batik, welke hunne bewon- dering wekten, voor stok-oud versleten; een ver- schijnsel, dat vooral bij oudheid-maniakken veel voorkomt.

In het midden der tentoonstelling stond, op een verhoogd platform, een compleet, eenvoudig stel selendro-gamelan-instrumenten, door Bocatan, op aanwijzing van Pangeran Mangkoenegara, gekocht, waarbij zoowel soeling als rebab en Tjelempoeng aanwezig waren.

Pangeran Ario Soeria di Ninggrat, broeder van den Sultan van Djocdjacarta en Hoofd van de Muziek-, Dans- en Tooneelschool, Krido Bekso Wi- romo, aldaar, die toen hier vertoefde en aan muzi- kale Hollandsche jongelieden gamelan leerde spelen, vond echter bovengenoemde drie instrumenten, of eenvoudig gamelan-orkest, totaal overbodig.

Ook de vorst van Pakoe Alam stelde, ongeveer zes jaar geleden, Europeesche jongens en meisjes in de gelegenheid, tegelijk met zijne kinderen, on- derwijs te ontvangen in het gamelan-bespele, ter- wijl Gineke Weber, — wier dans hier later in Europa veel bewondering vond, ook bij kenners, zelfs Ja- vaansche — toen als vierde met de drie Pakoe- alamsche prinsesjes onderwezen werd in den fijnen hoofdschen Serimpie-dans door bovengenoemden Pangeran, die in zijn jeugd ten hove bij de Wajang- Wong, ook vrouwenrollen heeft vervuld.

Van dezen kunstzinnigen prinselijken leermeester vernamen wij, dat hij onder zijne Europeesche leer- lingen — waarbij ook Russische — evenveel, zoo niet meer begaafden vond, dan onder zijne landge- noeten.

Is de heer Van Lelyveld in deze dus niet „plus royaliste que le roi?”

Wat de Javaansche Volkskunst betreft, kan hij o.a. ook in de jongste aflevering van het tijdschrift „Djawa”, orgaan van het Javaansche Java-Instituut, lezen, dat de „Japarasche kunstnijverheid-vereeni- ging” momenteel vijftig bekwame, goed-verdienende houtsnijders telt, wier werk aan de hoogste techni- sche, zoowel als decoratieve eischen voldoet; alsook, dat men in Djocdja thans doende is om, naast de, onder inheemsche leiding uitnemend werkende batik- en weefvereeningen, nog een verkoop-in- stelling te stichten, mede met het oog op de In- donesische zilvermedekunst, welke tegenwoordig in geen enkel opzicht onderdoet voor de beste Euro- peesche.

En heeft Dr. Stutterheim hier niet weder on- langs op welsprekende wijze getuigd van de nog springlevende volkskunst der Balineezen op het ge- bied der plastic? Hetzelfde geldt voor talrijke technieken, die beoefend worden in ontelbare stre- ken van den grooten Nederlandsch-Indischen Ar- chipel, o.a. de vlechtkunst, waarvoor de tropische natuur overal de prachtigste materialen biedt, welke door de ten eerste daarin bedreven bevolking gretig gebruikt wordt tot het vervaardigen van de fraaiste gebruiks-artikelen.

„Behoeft aan schoonheid” en „scheppende geest” zijn er in den tegenwoordigen tijd, ook daar nog, als de beste menschelijke hoedanigheden, welke gelukkig niet afhankelijk zijn van de economische wereldomstandigheden.

Hebben niet de grootste kunstenaars, over de geheele aarde, vaak hunne schoonste werken ge- schapen in hun armsten tijd?

Dit, ons schrijven, wordt eveneens geïnspireerd door personen, die „het uitermate goed meenen met de Indonesische kunst”; deze echter niet dood wan- nen en begraven willen, doch hun beste krachten, met hart en ziel, willen wijden aan het helpen bevorderen en van, zelfs met de hoop daardoor, op den duur, onder de groote hoop van ongeloo- vigen, enkele gevoeligen te bekeeren tot warme medewerkers, die in dezen al te kil-verstandelijken tijd zoo hoog noodig zijn.

VAN MARLE
EN
BIGNELL

Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJVEILINGEN

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers. „Golden-Ages” en deflatie-tijdperken.

De glanstijdperken in de geschiedenis van Rome, Griekenland, Phoenicië, Egypte, Babilonië, enz. vallen geheel samen met *tijdperken, waarin een overloed van edele metalen aanwezig is*. Anderzijds is de 1000-jarige periode van de Middeleeuwen (476—1492) een tijdperk, dat zich onderscheidde door een groot gebrek aan edele metalen; deze periode stond in het teeken van een deflatie, zooals de wereld nog nimmer gekend had. De stimulans, welke een opbloei veroorzaakte in Europa, was de ontdekking van Amerika, waardoor goud en zilver naar Europa stroomden, welke het prijsniveau beduidend deden stijgen, en een prosperiteit deden ontstaan, welke haar toppunt vindt voor de meeste landen, ook voor Nederland, in de 17de eeuw. Toen die stimulans had uitgewerkt, viel Europa terug in een lange periode van malaise en apathie (de 18de eeuw). De depressieperiode na de Napoleontische oorlogen (1815—1850) toonde in de eerste 10 jaren een groote gelijkheid met de huidige periode. De stimulans, welke aan die periode van malaise en depressie een einde maakte, was de ontdekking van de goudmijnen in Australië, Californië en Transvaal niet ont-prijsniveau steeg weer allerwege en speciaal voor Engeland was dit tijdperk tot 1873 de „Golden Age”. De depressieperiode van 1873—1900 was in hoofdzaak een landbouwdepressie. Opnieuw was het het goud (de ontdekking van de goudmijnen in Transvaal), dat opnieuw het prijsniveau deed stijgen. Waren de goudmijnen in Australië, Californië en Transvaal niet ontdekt, dan zouden wij na 1815 wellicht een even langdurig deflatie-tijdperk hebben moeten doormaken als gedurende de Middeleeuwen het geval is geweest. Indien wij aan de hand van de geschiedenis — ontleend aan „A Treatise on Money” van prof. Keynes — de bevrijding uit de huidige periode van diepe malaise hebben te zoeken in het goud, dan staan n. h. i. van het *Soer. Hbl.* (16/12, 3de bl., „Alg. Comm. Overz.” B.) op het moment die kansen niet gunstig. De *wereldcrisis van heden is alles tegelijk*: een crisis in den landbouw, in de industrie, in het bankwezen, op valutagebied, in de staatsfinanciën en, het ergste nog van alles, een groote vertrouwenscrisis. In dit ondermaansche komt tenslotte veel weer op zijn pootjes terecht; het is alleen maar de groote vraag hoe de groote massa, waarvan een flink deel vaak heden niet weet hoe zij morgen aan den kost moet komen, zich door zulke jarenlange periodes van aanpassing doorslaat.

Onderwerpen van internationaal belang worden besproken o.a. in het *Soer. Hbl.* (14 t/m. 19/12, 1ste bl. Correspondenties), de *Deli Crt.* (22 en 23/12, 3de bl., „Buitenland”); 24/12, 3de bl., „Loucheur”, M. Ray; 4de bl., „Br. uit Berlijn”, de *Java-Bode* (16/12 „Communisme in Australië”), het *Bat. Nwsbl.* (19/12, 2de „Volkenbond en intern. conflict”) en *De Loc.* (12/12, blz. 3 „Volkenbondrapport over de crisis”; blz. 15 „De Ba-venda-stam”, in Z.-Afrika).

Crisis-problemen.

Het *Soer. Hbl.* (17, 18 en 19/12, 2de bl., „Crisis-problemen”, Z.) is van oordeel, dat alles er op wijst dat *Ned.-Indië* staat voor gebeurtenissen van catastrophale beteekenis. Wij worden met fatale kracht gedreven naar verhoudingen, zóó ernstig in hare beteekenis voor de ontwikkeling van Indië, dat dit land slechts door uiterst radicale maatregelen kan worden behoed voor eene financieele en sociale débacle. Wanneer wij terugzien naar de maatregelen, welke reeds werden genomen tot herstel van het financieele evenwicht, dan hebben wij slechts te constateeren dat zij nog zeer zullen worden overtroffen door de regelingen, welke noodzakelijk zijn om eene catastrofe te voorkomen. Over deze dingen bestaat — verzekert Z. — in leidende kringen slechts eene meening. Er zal z.i. in 1932 geen enkel der heilige huisjes gespaard kunnen blijven. Men

zal moeten bezuinigen zonder iets te ontzien. Het is hard, het is wellicht de demonstratie van ernstige fouten in ons koloniaal beleid... maar er is geen andere keuze. Men zal moeten afbreken! Wanneer alle bezuinigings-suggesties zouden worden uitgevoerd — en ieder weet dat dit niet het geval is — dan zou 1932 een tekort opleveren van minstens f 100 miljoen. Het loopende jaar 1931 bracht aan uitgaven f 500 miljoen en aan ontvangsten f 310 miljoen... een tekort van f 190 miljoen dat reeds is geconsolideerd. De toestand is zeer ernstig, en iedere suggestie dat men ook voor verdere tekorten zou kunnen blijven leenen, tenzij op hoogst bezwarende voorwaarden, moet worden verworpen. En bij dit alles domineert de vraag: hoe zal men, in de huidige constellatie, de krachtige en diep ingrijpende maatregelen mogen verwachten, welke uitkomst kunnen brengen. Wij moeten de draden van 1932 breien aan de eindjes van 1913, en zóóveel afkappen als noodig is om de uitgaven terug te brengen tot f 340 à f 350 miljoen.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (21/12 „In tijden van crisis”, v. W.); 19/12 „St. Joris en de draak”), het *Soer. Hbl.* (14/12, 4de bl. „De import van Ned.-Indië”; 17/12, 2de bl. „Wat in de telegrammen staat”, B.; 19/12, 3de bl. „Soer. Weekoverzicht”, van producten en effecten, B.), *De Loc.* (14/12, blz. 20 „Javasche Bank”) en *De Sum. Post* (19/12 „Stille revolutie”).

De Gulden.

De Loc. (17/12, blz. 19 „De beteekenis van theoretische en praktische dépreciatie”) neemt de krachtige ontkenningen van gezaghebbende zijden, omtrent het in gevaar zijn van de positie van den gulden voor geheel waar aan. De positie van den gulden behoeft h. i. wegens overvloedige gouddekking geen gevaar te duchten, d. w. z. een geforceerde inflatie is uitgesloten. Dit omvat niet, dat er geen kans op inflatie zou zijn. Br.-Indië met de aan het £ gekoppelde rupee, China, Hongkong en de Straits met de gedeprecieerde munt, Australië en nu Japan doen ons zien, dat feitelijk *Ned.-Indië* in het Oosten de eenige op pariteit gehouden munt heeft. Cochinchina zal thans zeker zijn suikerbehoefte dekken in Japan en de gedeprecieerde yen zal de concurrentie van Java ten opzichte van Br.-Indië onmogelijk maken. *Utiliteitsoverwegingen* zouden er toe kunnen leiden den Ned.-Indischen gulden, wellicht tijdelijk, op een lager niveau te stellen. Die overwegingen gelden zeker in niet mindere mate voor Nederland; de gekoppeldheid der beide guldens is geen bezwaar tegen een vrijwillige inflatie.

De bouw van den derden kruiser.

Den 17den December heeft het College van Gedelegeerden van den Volksraad de motie, strekkende tot het uitstellen van den bouw van den derden kruiser, in openbare vergadering behandeld (*Bat. Nwsbl.* 17 en 19/12 „De derde Kruiser”). De Volksraad overwoog dat 's Lands financiën zoowel als de algemeene toestand sinds de aanneming der marinebegroting voor 1932 in buitengewone mate zijn verslechterd en op dit moment geen lichtpunt is waar te nemen en achte onder deze omstandigheden uitstel van den bouw van den derden kruiser, althans voor 1932 noodzakelijk, tenzij de bouw verder geheel voor rekening van Nederland zoude plaats hebben. De motie is aangenomen met 16 stemmen voor en 4 tegen.

De Loc. (16/12 „De kruiser”) herhaalt haar betoog van 1930 en 1931: dat het, afgezien van de door vele marinedeskundigen ontkende gevechtswaarde van den derden kruiser, onverantwoordelijk en schadelijk is 14 miljoen guldens te bestemmen voor eene debieuse maritieme weerbaarheid, terwijl onze economische en sociale weerbaarheid zoozeer verzwakt zijn. *De Loc.* acht de motie van den Volksraad verheugend; zij verdient h. i. aandacht en zij verdient in Nederland te worden verstaan.

De Java-Bode (16/12 „De bouw van den derden Kruiser”, J. E. Jasper) is ervan overtuigd, dat de bouw van den derden kruiser niet uitgesteld zal mogen worden, voornamelijk in verband met den eisch, welke aan de weerbaarheid van Nederland's overzeesche gewesten thans gesteld moet worden. Bij alle ingewikkelheden, welke nu bestaan, lijkt het den heer Jasper beter om het snoeimes der bezuiniging elders wat dieper in te zetten en desnoods een geldleening aan te gaan, dan den hierboven bedoelden eisch uit te stellen.

We vestigen de aandacht op de *Java-Bode* (22/12 „Het optreden van de Veldpolitie”, J. E. J.), *De Loc.* (12/12 „Gruwel van vliegende Dood in nieuwen oorlog”; 16/12, blz. 2 „De pensioenen”, K. v. d. Maaten) en het *Soer. Hbl.* (18 en 19/12, 2de bl. „De fraude bij den A. C. W.”; 15/12, 4de bl. „Uitbreiding barisan-corpsen”).

De opiumconferentie te Bangkok.

De internationale overeenkomst tusschen de acht vertegenwoordigde landen op de opiumconferentie-1931 te Bangkok is — volgens het verslag van Mr. C. Steinmetz in *De Loc.* (15/12, blz. 30) — weinig omvangrijk; er was weinig overeenstemming. Er werd o.a. bepaald, dat de detailverkoop van opium moet geschieden door gouvernements-ambtenaren, althans door lieden, die onder gouvernementscontrole staan en een salaris of vaste vergoeding krijgen. Dit is bij ons al het geval zoo lang de regie bestaat. De bedoeling is, dat de verkoopers geen geldelijk belang zullen hebben

bij den omzet, en dus den schuiver niet zullen aanmoedigen. Een andere bepaling van het accord is dat aan minderjarigen de toegang tot katten en het schuiven verboden zal worden. Tot dusver was bij ons de leeftijdsgrens 18 jaren, maar ook los van de conferentie was een verhooging van die grens al in voorbereiding. Weer een andere bepaling schrijft voor dat de verkoop à contant moet geschieden. Dit was bij alle contracteerende landen al in practijk en niemand heeft de behoefte gevoeld om die behoefte wettelijk vast te leggen, omdat het vanzelfspreekt, dat alles wat van landswege verkocht wordt, als: postzegels, spoorkaartjes, zout, enz. contant betaald moet worden. Ten slotte is een bepaling aangenomen dat de staatsfabriek in een monopoliseerende kolonie ook een ander gebied van hetzelfde rijk van opium kan voorzien. Dit is voorloopig alleen van belang voor Groot-Britannië, met het oog op de Straits Settlements en Hongkong. Voor *Ned.-Indië* dus weinig nieuws en niets belangrijks. In de slotacte van het Bangkok-agreement heeft de conferentie nog eenige aanbevelingen opgenomen, gericht aan de Regeringen der Hooge Contracteerende Partijen en aan den Volkenbond. Wegens de zeer uiteenlopende toestanden in de verschillende gebieden konden de vertegenwoordigde landen maar op weinig punten tot een accord komen, dat veel verder ging dan de strekking van de reeds bestaande opiumtractaten. Er zijn aan het opiumprobleem en vooral aan de papavercultuur zooveel factoren verbonden van economischen en anderen aard, dat op dit gebied verbeteringen maar uiterst langzaam kunnen voortschrijden. Daar is b.v. de invendige wanorde in China, waar legeraanvoerders een lazytax heffen van boeren die geen papaver verbouwen, of waar generaals de boeren behoeten omdat ze wel papaver telen; maar dezen vragen dan, den oogst te laten rijpen omdat ze anders de boete niet kunnen betalen. Daar is de toestand in Perzië, dat zijn muntstelsel verlaten heeft en uit nood tot den ruilhandel in produkten is overgegaan. In dit land is de papavercultuur voor velen een regelmatig en tot dusver wettig middel van bestaan, eveneens in Turkije en in Yougo-Slavië. Het gaat niet aan, deze boeren ineens door een algemeen verbod daarvan te berooven; een ander loonend bedrijf is niet zoo gemakkelijk te vinden. Zou men ter wille van een theoretisch succes den toestand willen forceeren met negatie van de werkelijkheid, dan zou het onvermijdelijk blijven bij een succes op papier. Werkelijke vooruitgang hierin kan slechts langzaam gaan. Het stemt bemoeiend, bij de internationale gedachtenwisseling, *Ned.-Indië*, wat opiumgebruik en bestrijding van den sluikhandel betreft, een gunstige positie te zien innemen: ons registelsel wordt menigmaal als goed voorbeeld aangehaald. Dit is niet alleen een gevolg van den ernst, waarmee wij het vraagstuk beschouwen, en de bestrijdingsmaatregelen uitwerken, maar ook van de gunstige ligging van onzen archipel ten opzichte van het directe verkeer met opiumproducerende landen en den weinigen omvang, dien het opiumgebruik hier bij de inheemsche bevolking heeft. Het opiumgebruik bedroeg: in *Ned.-Indië* gemiddeld per schuiver per jaar, in 1929: 311 (in 1930: 295 gram), in *Burma* 435 gram, in de *Straits Settlements* 1094 gram, in de *Malay States* 732 gram, in *Broenei* 764 gram, in *Serawak* 1265 gram. In de laatste jaren is het opiumdebiet in *Ned.-Indië* sterk achteruitgegaan. Laten we — zoo besluit Mr. St. — met de gunstige resultaten voor oogen, in deze richting doorwerken!

De Java-Bode (16/12 „Het einde van de Opiumconferentie”) meldt de meening van de „Bangkok Daily Mail”.

Herziening van belangrijke wets-artikelen.

In druk is verschenen het verslag van de „Commissie voor de herziening van de artikelen 153bis en 161bis van het Wetboek van Strafrecht”, ingesteld bij G. B. van 10 Maart 1930. Deze wetsartikelen zijn gericht tegen ontoelaatbare propaganda met revolutionnaire strekking en tegen politieke stakingen, die geen economischen ondergrond hebben. Zij zijn derhalve voor de koloniale samenleving van groot belang te achten. De voorgestelde herzieningen zullen nog veel stof doen opwaaien, veronderstelt de *Java-Bode* (19/12).

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Recht en Wet” (15/12, 3de bl. De slecht beschermde belegger, Mr. Q.) en „Versobering rechtspleging” (16/12, 2de bl. Z.), de *Java-Bode* over „De Perhimpunan Indonesia en Mohamad Hatta” (18/12, *Octopus*), *De Loc.* over „Een Sumatraansche klacht” (12/12, blz. 6) en „De Islam in Ned.-Indië” (17 en 18/12, blz. 13 en 30, X.)

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Timboel van 21 Nov. '31 geeft onder den titel „Bezuiniging, ja! — maar hoe?” een beschouwing over de bezuiniging en de in dezen crisistijd — en later — te volgen economische politiek, luidende als volgt:

„Er wordt thans hier te lande door de ambtenaren een felle actie gevoerd, met een luidruchtigheid die grooter is dan de kracht der organisaties en de redelijkheid van hun eischen. Dat ambtenaren zich fel keeren tegen loonskorting of ontslag, is begrijpelijk. Dat zij eigen belang zoo niet boven, toch gelijk zouden stellen met het algemeen belang, was onder de huidige sociale verhoudingen te verwachten. Maar wij

Indonesische nationalistien dienen deze actie vanuit nationaal gezichtspunt te beschouwen.

Gebeurt dit? Wij gelooven van niet.

De motie Soerasa, waarbij de salarisverlaging werd afgewezen, was ons inziens een blunder. Een begrijpelijke blunder, want het Indonesische deel van den Volksraad is, evenals het Europeesche, voor het grootste deel uit ambtenaren samengesteld.

Beide groepen nu hebben gevochten voor het directe eigenbelang, de Europeesche ambtenaren met verwaarloozing van het algemeen, de Indonesische met verwaarloozing van het nationaal belang. Het directe eigenbelang was de maatstaf voor de beoordeling van de noodzakelijke bezuinigingsplannen; het indirecte (algemeene of nationale) voordeel dier plannen werd voorbijgezien.

Wie het koloniaal karakter van het Ned.-Indische Staatsbudget peilt, weet dat in dit budget een sterke drainage der Indonesische rijkdommen verscholen zit. Na de zeventiger jaren moge het Indische „batig slot” dat op grove wijze ons land zijn economische levenssappen aftapte, voor het Nederlandsch Staatsbudget verloren zijn gegaan, de aftapping zelf is gebleven. Niet alleen dat de plaats van de hoofd-drain, het Cultuurstelsel, thans waardig is ingenomen door het particulier kapitaal, de drainage van de Indonesische rijkdommen komt ook tot uiting in talloze posten van het Indisch budget. De relatieve overbevolking van Nederland werd tot nu toe voor een niet onaanzienlijk deel naar de Indonesische contreien gespuid, o.a. in de gedaante van een groot corps van (overmatig betaalde) ambtenaren, dat de neiging vertoonde steeds meer uit te dijen. Indien vreemde krachten in bescheiden mate hierheen kwamen, zou dit ons in Westerschen zin economisch mobiel kunnen helpen maken. Het overmatig aantal en de voor hen als norm geldende beloning beduiden thans een zwaren last op het Indische budget, die elke vooruitgang der economische ontwikkeling van Indonesië remt. Wij ontkennen niet dat er hier door Hollanders veel goed werk van intellectueelen aard is verricht, doch de zware druk die deze vreemde immigranten op het budget leggen, belemmert thans de maatschappelijke ontwikkeling van Indonesië. De doorzetting der emigratie van Javanen naar de buitengewesten is volgens velen ondoenlijk door de zware financiële offers die ze zou eischen, doch deze Hollandsche immigratie legt op het Indische budget oneindig zwaarder lasten. Aan salarissen en pensioenen (met inbegrip van standplaats-toelagen en overplaatsingsgelden) wordt zeker de helft van de totaaluitgaven besteed. (Hieronder valt natuurlijk óók het Indonesisch deel der ambtenarij.) In zijn geheel is deze personeelslast doodend voor elke verdere ontwikkeling. Aan salarissen werden in 1930 ± f 180 miljoen en voor burgerlijke en militaire pensioenen ± f 70 miljoen, te zamen ± f 250 miljoen, op een geheel van f 470 miljoen uitgegeven.

Deze ongelooftelijke salaris- en pensioenlasten zijn een deel van de premie die wij betalen voor het Koloniaal beheer dezer landen. Daarnaast eischt het Nederlandsche belang voor de handhaving van „onze” neutraliteit, aan kosten voor leger en vloot naar lage schatting niet minder dan f 100 à f 120 miljoen. Behalve deze vaste en „noodzakelijke” uitgaven, zijn daar nog de subsidies aan missie en zending voor culturele doeleinden die een goede f 40 miljoen kosten. Alles bijeen, een koloniale last, niet minder drukkend dan de batige sloten van voorheen.

Wij vragen: Is het, gegeven die lasten, soms wonder dat voor onze economische ontwikkeling geen gelden vrijgemaakt kunnen worden? En: Hoe ware het onder deze omstandigheden denkbaar, dat er een eenigszins aanmerkelijke Indonesische kapitaalvorming plaats greep?

(Daarna wordt een citaat aangehaald uit het boekje van Dr. R. E. Smits, door het centraal Bureau voor de Statistiek uitgegeven: „Over de beteekenis van Nederlandsch Indië uit internationaal economisch oogpunt”, waarin gezegd wordt dat in de inheemsche sfeer, vooral op Java, nog vrijwel geen kapitaalvorming plaats heeft omdat als regel het verdiende inkomen geheel in de consumptie opgaat en verder dat een belangrijk gedeelte van de Staatswerkzaamheid zich baseert op direct of indirect aan de Europeesche sfeer ontleende inkomsten).

„Maar”, vervolgt Timboel, „dat maakt de zaak voor ons niet beter. De welvaart van het huidige Ned.-Indië is gelijk deze schrijver constateert, overwegend afhankelijk van de waarde zijner exportproductie en dus van de prijzen welke een achttal — te zamen bijna 1/3 van de totaaluitvoer uitmakende — produkten op de wereldmarkt kunnen bedingen zoodat „onze” welvaart rechtstreeks beïnvloed wordt door de economische positie van die landen welke een belangrijk gedeelte van deze produkten tot zich trekken.

Wil dit veranderen, dan dienen allereerst meerdere uitgaven voor de economische weerbaarmaking van het Indonesisch bedrijf, voor voorlichting en steun op grooten schaal, op de begroting gebracht worden. Dit kan slechts geschieden indien het budget anders wordt samengesteld. Wij weten dat tijdelijk groote bezuinigingen noodzakelijk zijn en dat op een lager prijsniveau en dus lager staatsinkomsten en uitgaven gerekend moet worden. Tegen versobering bestaan onzerzijds dan ook geen bezwaren.

Wij moeten elk voorstel tot bezuiniging of tot ver-

meerdering van inkomsten toetsen aan onze nationale doeleinden. Onze nationale strevingen, zooals die zich dienen te weerspiegelen in het budget, zijn samen te vatten in een paar leuzen.

Ten eerste: *indianisatie* bij Gouvernementsdiensten en Locale gemeenschappen, met als grondslag een *nationaal loonstandaard*. Derhalve verlaging van het salaris, van ambts- en andere toelagen, wijziging van het B. B. L. en een grondige herziening van de burgerlijke en militaire pensioenen; daarbij eventueel een tropentoeelage voor de *hoogstnoodzakelijke* uitheemsche krachten.

Ten tweede: een krachtige *welvaartspolitiek*, die de welvaart van het Indonesische volk helpt verhoogen, opdat de Indonesische bevolking gezamenlijk en individueel minder afhankelijk wordt van het Westersch bedrijf.

De oude trist-educatie, emigratie en irrigatie, heeft nog niet veel van haar waarde verloren. Door irrigatie is intensivering van onzen landbouw mogelijk. En indien voorts alle westelijke belemmeringen der ontwikkeling van de teelt van handelsgewassen worden opgeheven en mede door openlegging van nieuwe gebieden een grootsche emigratie wordt in de hand gewerkt, is binnen betrekkelijk korten tijd een gunstiger volkseconomie mogelijk.

Meerder intellectueel en volksonderwijs, alsmede handels- en ambachtsonderwijs zal vooraf dienen te gaan aan en gepaard moeten gaan met bevordering der industrialisatie.

Maar voor alles: het uitgavenbudget dient in overeenstemming gebracht te worden met de draagkracht van het land en dit is alleen mogelijk door indianisatie en door alle uitgaven, óók die voor het leger en de vloot, in overeenstemming te brengen met een normaal nationaal middenpeil. Hierbij dient men echter in aanmerking te nemen dat het huidige lage inkomstenniveau niet kenmerkt de normale draagkracht van ons land. Al was het uitgavenbudget gedeceideerd veel te hoog, men mag niet vergeten dat de crisis niet eeuwigdurend zal blijven, dat deze financiële en budgetaire débacle slechts van tijdelijken aard is en het momenteel inkomstenniveau dus ook geen grondslag leveren kan voor de vaststelling van het budget voor de toekomstige normale tijden.

Twee zaken moeten uit elkaar gehouden worden: Het vinden van het compromis voor de crisisjaren, met hun onafschuifbare groote tekorten, waarvan de druk ten deele op het budget der eerstkomende normale jaren dient te worden overgebracht. En het beleid voor de weer ten vole normale tijden.

Opzondere beschouwingen, zoowel over de voorstellen van de Begrotingscommissie als van die welke het comité van Europ. ambtenaren heeft gelanceerd, zullen getoetst worden aan de door ons vooropgestelde nationale doeleinden.

Een stel maatregelen, alleen en uitsluitend er op gericht om de drainage van ons land miidels hooge ambtenaarssalarissen en hooge penioenen in stand te houden, *steunen wij niet!* Bezuiniging juist op dit gebied, ligt in ons nationaal perspectief.

Er dienen middelen vrij te komen om een normaal evenwicht voor te bereiden tusschen inkomsten en uitgaven, een nationaal budget waarbij voorop sta: nationale opvoeding tot economische zelfstandigheid. Dit is te bereiken, ondanks bezuiniging en versobering, ja ten deele daardoor. Hoe, dat zullen wij nader aangeven, naar aanleiding van de concrete voorstellen.”

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgever, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 25 van 19 December: Een gevaarlijke slak (de plaag van een Afrikaansche slak op Malakka, Singapore, Serawak, enz.) — Europeesche landbouwkolonies in Indië. Een utope? III. (geneeskruiden en vruchtboomen worden aanbevolen). — Decemberbijeenkomst der „Soekaboemische” (waar een voordracht werd gehouden door dr. J. K. de Jong over: Het Helopeltisvraagstuk en door dr. Riebl over: Het economiseeren van de rubberbereiding.)

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 18 van 15 Dec.: Eenige ervaringen op malaria-gebied, III, door dr. W. B. Doorenbos. — Bloedgroeponderzoek in de Molukken, door dr. H. J. T. Bylmer. — De kern-protoplasma verhouding als criterium voor de celsoort, door dr. R. A. M. Bergman. — Over een tweeden vorm van huidblastomycose in den Indischen Archipel, door prof. C. Bonne. — Over het begrip blastomycose, door prof. C. Bonne.

Handelsberichten

No. 1296 van 14 Januari: In het niet ambtelijk gedeelte: De Nederlandsche Mercur: Naar een

J. A. MONOD DE FROIDEVILLE

BELASTINGADVISEUR

WIJNSTRAAT 91 - ROTTERDAM

TELEFOON 54780 5615

VOORLICHTING EN BIJSTAND IN ALLE

— FISCALE AANGELEGENHEDEN —

Nederlandsche industrie in Indië, door ir. L. J. M. Feber (in verband met een mogelijke vestiging van een Ned. textielabriek, zegt schrijver: tegen de vestiging van een Nederlandsche industrie in Indië, vanuit Indië beschouwd zijn geen reeks bezwaren van socialen aard aan te voeren. En dit te minder, omdat mag worden aangenomen, dat de overheid van den aanvang zal waken voor de belangen van beide bij de productie betrokken partijen.

Een Nederlandsche grootindustrie op Indischen bodem is natuurlijk iets anders dan een eigen Indische, zegge inheemsche grootindustrie. Deze laatste is tegelijk het middel bij uitstek tot stoffelijke emancipatie der inheemsche bevolking en een zaak van een alsnog zeer verre toekomst. Maar het laat zich zeer wel denken, dat een wijs overheidsbeleid, dat zich op die verre toekomst richt, de ontwikkeling eener Nederlandsche grootindustrie zal weten te benutten om het inheemsche element te helpen bij zijn voorbereiding tot een eigen toekomstige grootproductie.)

De Hollandsche Revue

van 15 Januari, no. 2: Brieven uit Indo-China, door d. R. (verschillende cultures worden besproken als de thee-, vruchten-, rubber-, tabaks-, klapper- en lak-cultures.)

Indisch Bouwkundig Tijdschrift

No. 23 van 15 November: Verbetering van kampongwegen (prijsvraag uitgeschreven door de Ned.-Ind. Wegenvereniging. De prijsvraagregels zijn daarbij opgenomen).

De Indische Post

van 19 Dec. no. 51: In Onze Meening zegt Z., dat velen nog niet begrijpen dat Indië nog altijd en wellicht meer dan vroeger, aan den rand eener catastrophe staat. Een radicale versobering van het Overheidsapparaat is noodig om een debacle te voorkomen). — Kastenstelsel en onderwijs in Britsch-Indië, door J. L. — Onbekende dieren uit den Archipel, door „Buitenman”. — Het Amsterdamsche Patriciaat (1578—1795) en Nederlandsch-Indië, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins (van de gouverneurs-generaal in de 17e en 18de eeuw zijn er slechts vier uit patricische families voortgekomen, n.l. Gerrit Reynst, dr. Laurens Reael, Joan van Hoorn, en Adriaan Valckenier. Van der Lyn was de stamvader van een der 230 families uit de 460 personen die van 1578—1795 in de vroedschap van Amsterdam hebben gezeten.)

De Indische Verlofganger

van 15 Januari no. 24: Een Chinees gezantschap te Batavia, door wijlen S. Kalff. — Het Jang-Hoogland, door J. L. van Gennep (boven 6000 Rijnl. voeten hoogte gelegen, geschikt voor Europeesche vestiging en gezondheidsoord.)

Indologenblad

No. 1 van Januari: Op 2 October 1932 bestaat de Indologen Vereniging te Leiden 30 jaar. Een herdenking is op 8, 9 en 10 December door de lustrum-commissie in voorbereiding.

Maandblad voor Beeldende Kunsten

Januarinummer: Een bronzen Bodhisattwa-kop uit de collectie van Z. H. Mangkoe Nagora VII, door dr. W. F. Stutterheim (de herkomst van de kop, waarvan 2 afbeeldingen worden gegeven, kan niet worden gepreciseerd, maar de stijl wijst naar Midden-Java. Het is een zuiver en prachtig brok oud-Javaansch kunst).

De Mijningenieur

No. 12 van December: Bijdrage tot de kennis der Gloedwolken van den Merapi van Midden-Java, door ir. J. B. Grandjean (met waarnemingen van en teekeningen naar Th. W. v. d. Plas.)

Munchener Zeitung

van 23 December: Indonesiën-Insulinde, door dr. Paul Rohrbach (een brief uit Bandoeng aan het blad geschreven, waaruit wij de volgende zinnen overnemen: Die Verwaltung von Niederländisch-Indien ist kostspielig, aber sie ist musterhaft: human, zivilisatorisch, wirtschaftlich durchdacht (die Folgen der gegenwärtigen Weltkrise, die auch hier schwer drücken, sind eine Sache für sich), ja sie ist gewissermassen luxuriös im angenehmsten Sinne des Wortes. „Insulinde”. In diesem Wort liegt etwas von der Liebe des Holländers zu allem, was er in

Ook Thomson's „Overzicht der Geschiedenis van Suriname" leert anders.

***

„Suriname" van 25 Dec. schrijft:
„Door aankoop is de suikerplantage Rust en Werk het eigendom geworden van den heer E. A. Brunings, beheerder van deze onderneming. De koopprijs bedraagt f 35.000. Wij vroegen den heer Brunings wat zijn toekomstige plannen zijn en hij deelde ons hierop mede, dat hij de plantage in percelen aan rijstverbouwers zal uitgeven."

***

De Gouverneur heeft een ontwerp ingediend bij de Koloniale Staten om ook voor 1932 de geneeskundige belasting te schorsen, met het oog op den nog steeds benarden toestand der groot-landbouwbedrijven.

***

De ingenieur R. Meulenhoff is voor drie maanden belast met het onderzoek naar de geohydrographische gesteldheid van de voor waterwinning voor Paramaribo uitgezochte terreinen.

***

„De West" van 25 Dec. schrijft:
„Spreekende films. De heeren Herbert en Bils, operateurs in dienst der groote Movitone Incorporated in Amerika, zullen binnenkort een bezoek brengen aan Suriname, om opnamen te doen van landschappen, enz., ten behoeve van opvoedkundige films, tevens spreekende films".

***

Prof. G. Stahel zal in Februari met vier maanden vrijstelling van dienst naar Nederland vertrekken. Hij keert in het midden van het jaar terug.

***

„De West" van 29 Dec. meldt:
„De Centrale treedt 2 Januari in werking. Er zijn tot dusverre 60 aansluitingen aangevraagd, terwijl er dagelijks enkele nieuwe aanvragen inkomen. Onder de onrichtingen die begin Januari electricisch verlicht zullen zijn, behoort het fort Zeelandia".

Curaçao

Onze medewerker kon ons deze week geen bijdrage toezenden.

Uit den Verren Vreemde

Oasis Tafilalet.

Frankrijk schiet in Marokko wel heel langzaam op, maar 't wint toch gestadig terrein. Wij hebben hier al meer de gelegenheid gehad om er op te wijzen dat tot afsluiting van het goed gezinde gedeelte tegen de bewoners in de berg- en in de woestijnstreken, die in verzet blijven, onafgebroken een sterke troepenmacht moet worden onderhouden. Nu is weer een zet vooruit gedaan, die van zeer groote beteekenis kan zijn.

Marokko is, zooals men weet, een sultanaat onder Fransch protectoraat. De Fransche resident-generaal heeft er de opperleiding. In die functie heeft vooral maarschalk Lyautey naam gemaakt, die er ook tijdens den wereldoorlog een krachtig en succesvol bewind wist te blijven voeren. Deze is eerst opgevolgd door den heer Steeg, thans zetelt, sedert 1928, de heer Lucien Saint te Fez.

Reeds ten tijde van Lyautey hoorde men herhaaldelijk van ondernemingen, die haar oorsprong hadden in de groote groep van oasis Tafilalet, ver in het Zuiden, al in de Sahara, gelegen, en nabij de grens van Algerië, dat daar ook in de woestijn verloopt. Van de oasis uit werden rooftochten ondernomen in gedeelten waar Fransch bestuur werd gevestigd. Nu en dan werden op het onverwacht Fransche posten en detachementen overvallen. De bewoners van de op de grens der woestijn gelegen plaatsen werden tot meedoen geprest. De waagstukken bleven niet tot Marokko be-

perkt, maar werden ook in het Algerijnsche gebied ondernomen. Rukten Fransche afdeelingen op, dan waren de schuldigen meestal reeds verdwenen in de woestijn. Doorgaans luidden de berichten dat de leiding van die stouten zetten uitging van Belgacem N'Gadi, het fiere hoofd van de oasis Tafilalet.

Lang heeft deze zich in zijn oasis veilig kunnen achen. De groep is groot en rijk genoeg om ruim alles te verschaffen wat een Arabisch hoofd behoeft en om de bevolking en de avontuurlijke strijders, die bovendien buit van elders meebrachten, een goed bestaan te geven.

De oasis zijn geenszins geheel van het verkeer afgesneden. Er heeft een vrij drukke karavaan-gemeenschap plaats tusschen de landen om de woestijn. Zij loopt van de eene oase naar de andere. Dit vertier komt in menig opzicht de oase-bewoners ten voordeele. Maar die gemeenschap van de oasis met het overige deel van de wereld bleef toch een beperkte. Belgacem kon zich, door de woestijnomgeving en door den grooten afstand tot het door de Franschen bezette gebied, veilig achen voor de kans van directe aanvallen.

Wij vinden vermeld, dat in 1928 een plan werd uitgewerkt om door een veldtocht een einde te maken aan het gezag van Belgacem, maar om deze met gewaarborgd succes te volbrengen werden 200.000 man noodig geacht en de kosten werden op rond een miljard frank begroot. De te bevechten overwinning stelde geen in voldoende mate daar tegen opwegend economisch voordeel in het vooruitzicht, zij zou echter een einde maken aan 't terrorisme van den onverzorglijken, ongenaakbaren tegenstander. Die koop is toen te duur geworden. Maar de resident-generaal L. Saint gaf het voornemen toch niet op, hij heeft in overleg met zijn militaire en ambtelijke medewerkers, door langzaam, stelselmatig veldwinnen het beoogde doel weten te bereiken, zonder zoo groote offers; waarmede echter niet gezegd is, dat de kosten van weinig betekenis zijn geweest. Den 15en en 16en Januari toch nam een troepenmacht van 8 bataljons infanterie met bijbehorende andere wapens aan de vermeerstering der oasis deel, en deze actie is volbracht op grooten afstand van den basis, in een moeilijk terrein, onder omstandigheden die in vele opzichten het treffen van zeer bijzondere maatregelen hebben gevergd Geslaagd is de manoeuvre — maar Belgacem is niet gepakt.

Sedert 14 jaren is gepeinsd op middelen om hem onschadelijk te maken. Het plan van den tegenwoordigen resident-generaal was er op gericht den kring om de oasis geleidelijk, maar stelselmatig kleiner te maken. Waar terrein gewonnen werd moest het bestuur verzekerd en een voldoende militaire bezetting gelegerd worden. In December was deze praktijk doorgevoerd tot in de vallei van Todgha, waardoor de toegangen tot het Atlasgebergte aan die zijde beheerscht werden. Hiermede was het net om Tafilalet nauw toegehaald, het werk, onder opperleiding van generaal Huré, door de generaals Catroux en Giraud geduldig volbracht, vroeg nu om voltooiing.

In den nacht van 14 op 15 Januari werd de beweging ingezet. De Fransche bladen volgen de operaties in bijzonderheden (b.v. La Dépêche Coloniale van 18/19 Januari), wij meenen te kunnen volstaan met een korte vermelding van het bereikte succes. Door den nachtelijken opmarsch werd de omsingeling van de oasis in een zeer ruimen cirkel voor haar bewoners een verrassing.

De aanbiedingen van onderwerping kwamen spoedig van vele zijden in bij generaal Giraud. Maar zonder strijd ging 't natuurlijk toch niet. De zeer ruime kring moest nader ingeperkt worden, hierbij werd weerstand ondervonden. Dit heeft slachtoffers gevergd.

Wat met een enkelen naam Tafilalet wordt genoemd is een groep-oasis, die tezamen verspreid liggen binnen een ruimte van 30 K.M. op 12 K.M., in twee valleien. Een vruchtbaar gebied in de dorre woestijn-omgeving. In een 150-tal dorpen leven een 30.000-tal bewoners. Tot de nijverheid, die zij beoefenen, behoort het bekende prachtige Marokkaansch lederwerk. Dit alles klinkt wel ietwat anders dan men zich voorstelt bij het hooren spreken over een „oase"!

De strijd is nu beslist. Door de uitgestrektheid van het operatiegebied konden alle bijzonderheden nog niet worden overzien, maar het resultaat is toch samen te vatten in wat wij reeds zeiden: Tafilalet is in handen der Franschen, maar Belgacem N'Gadi is ontkomen. De geschiedenis in onze koloniën, in Algiers, in Spaansch Marokko weet tal van voorbeelden bij te brengen van de groote moeilijkheden, die een zwerfend, energiek, fanatiek hoofd nog weet te bezorgen. In het berg- en woestijnland van Z. Marokko kan een dergelijke ondervinding voor Frankrijk nu ook te vreezen zijn.

Maar ook zal de bevestiging van het behaalde succes veel vergen van het beleid, de waakzaamheid en de energie der civiele en militaire autoriteiten. En enorme kosten zullen hiermede gepaard gaan.

De resident-generaal L. Saint en de opperbevelhebber generaal Huré hebben zich persoonlijk naar Tafilalet begeven om dit alles te organiseeren.

Wij mochten wel zeggen dat Frankrijk langzaam opschiet in Marokko, waar in het gebergte nog vele vijandig gezinden wonen, maar 't is toch op den goeden weg der geleidelijke afdoende bezetting van het geheel en op dien goeden weg heeft het nu weer een belangrijke schrede voorwaarts gedaan.

Nagekomen Berichten.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Jaarlijksche algemeene vergadering op Zaterdag 30 Januari 1932 des namiddags 3 uur in het Gebouw Korte Voorhout 6, Den Haag.

Agenda:

1. Opening.
  2. Notulen van de Jaarlijksche Alg. Vergadering op 7 Februari 1931.
  3. Jaarverslag 1931 van den secretaris.
  4. Rekening en Verantwoording over 1931 van den Penningmeester.
  5. Begroting voor 1932.
  6. Verslag van de Commissie van Verificatie
  7. Benoeming leden Commissie van Verificatie voor het jaar 1932, alsmede van haar plaatsvervangers. De heeren G. W. Erfmann en J. E. Bylo hebben zich bereid verklaard wederom als leden zitting te nemen, terwijl de heeren M. J. Lusink en G. Nypels, die voor 1931 bereid waren tot plaatsvervangende leden op te treden, bij hun bevestiging, wederom als zoodanig voor 1932 zullen worden benoemd.
  8. Periodieke verkiezing bestuursleden. Aan de beurt van aftreden zijn de heeren F. van Peski en L. A. Bakhuis, resp. als voorzitter en ondervoorzitter en mevrouw E. van Assen-Sol als lid, die zich herkiesbaar stellen.
  9. Voorstel aan de Alg. Vergadering om goedkeuring te willen verleenen het Bestuur met één lid uit te breiden, n.l. met den heer H. J. Schmidt, Oud-Resident van Menado, Thesaurier van Z.K.H. Prins Hendrik en Adjudant in Buitengewonen Dienst van H.M. de Koningin met den rang van kolonel.
  10. Benoeming van een afgevaardigde en plaatsvervangende voor de aanstaande jaarlijksche algemeene vergadering der Vereeniging.
  11. Rondvraag en sluiting.
- Groote opkomst der leden en begunstigers wordt zeer op prijs gesteld.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Nijmegen.

Agenda:

Zaterdag 30 Januari 1932 om 2.30 uur n.m., jaarlijksche algemeene vergadering in den grooten foyer van den Stadsschouwburg.

1. Notulen der alg. vergadering van 31 Januari 1931.
2. Jaarverslag van den secretaris.
3. Idem van den penningmeester.
4. Verkiezing bestuursleden.
(Treden af: mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten en de heeren G. J. Burger, dr. J. C. Bantjes en J. J. Barendsen, allen zijn herkiesbaar met uitzondering van den heer J. J. Barendsen, waarvoor de heer J. G. Lutz (thans reserve-lid) wordt aanbevolen).
5. Verkiezing 3 reserve-leden van het afdelingsbestuur.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

(Voorgesteld worden: mevrouw A. Mennega—Hulst en de heeren W. C. Camman en J. Ph. Wissena.

6. Benoeming commissie van verificatie. (Het bestuur beveelt aan: mevr. J. M. S. Hogerland—Maarschalk en de heeren C. J. B. J. Bartolotti—Rijnders en J. J. M. H. Nijst, accountant, thans zitting hebbende in deze commissie).
7. Beslissing aantal afgevaardigden naar de algemeene vergadering).
8. Rondvraag en sluiting.

Hierna gezellig samenzijn met muziek, georganiseerd door de dames van ons bestuur.

Groningen en Ommelanden.

De Snellius-expeditie.

Het Bestuur maakt bekend, dat de reeds eenige malen aangekondigde lezing van den heer Van Riel over de Snellius-expeditie, met film, onder de auspiciën van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap en het Natuurkundig Genootschap, zal plaats hebben Dinsdagavond 2 Eebruari a.s. 8 uur in het Concerthuis. De Leden van Oost en West hebben voor zich vrijen toegang.

Zaterdag 16 Jan. j.l. had in de Harmonie de jaarlijksche algemeene ledenvergadering plaats. Het jaarverslag en het financieel verslag werden onder dankzegging goedgekeurd. Op voorstel van de commissie, die de boeken en bescheiden in de beste orde had bevonden, werd onder applaus de penningmeester gedéchargeerd van zijn nauwgezet beheer. Tot kasnazieners werden herbenoemd de heeren Bartelings en Potjer.

Periodiek traden af de voorzitter jhr. mr. W. W. Feith en de secretaris-penningmeester, de heer J. Franke. De eerste werd bij acclamatie herkozen en in de plaats van den heer Franke, die zich niet herkiesbaar stelde wegens drukke bezigheden en aan wien door den voorzitter in warme bewoordingen hulde werd gebracht, werd met algemeene stemmen benoemd: mr. J. Feitsma, Heerestraat 79, die dus voortaan de functie van secretaris-penningmeester zal vervullen.

Tot candidaat voor het Hoofdbestuur werden gesteld: 1. jhr. mr. W. W. Feith; 2. K. J. Krijthe.

HET BESTUUR.

Afdeeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt: 1e. om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstroken in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benodigde informatie te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of inhuur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

Bestuur: G. A. van Seventer, Sophialaan 20, voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonneaan 16, Vice-Voorzitter; de H.H. J. H. Stockmeier, Pr. Julianalaan 13, 1e secretaris en A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne praktische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v. h. Informatiebureau.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Crisismaatregelen-Commissie.

Vergadering der Crisis-maatregelen-commissie op Maandag 1 Febr. a.s. ten 3 ure n.m., Korte Voorhout no. 6 ten Hoofdkantore van Oost en West.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

VICTORIA-WATER

HEERLIJK

OBERLANNSTEIN

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

Verkrijgbaar ad f 0.25 „Curaçao”, naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welke secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatie omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Aan de Besturen der Afdeelingen.

(Artikel 5 Huishoudelijk Reglement)

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

- a. het verslag over het afgelopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeelingen in het leven geroepen;
- b. eene geldelijke afrekening;
- c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenschte te zien;
- d. een kandidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal kandidaten voor de mogelijke voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

Vergadering op Zaterdag 6 Februari e.k. ten 2 ure in het gebouw der Vereeniging, Korte Voorhout 6.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen
3. Ingekomen stukken
4. Benoeming van een Onder-Voorzitter
5. Vertegenwoordiging der Commissie in O. en W.-Indië
6. Verzoek van den klerk L. Ensie om positieverbetering
7. Mededeelingen van den 1en Gedelegeerde der Commissie, den heer W. Meyer
8. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,

VAN DER BRUGH.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West”, bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West”, zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van ..... maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den W. K. A. baron van Lynden, voorzitter der afdeeling; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

VAN DE REDACTIE.

Redactie-bijeenkomst.

De eerstvolgende redactie-bijeenkomst heeft plaats op Maandag 1 Februari a.s. om vier uur n.m. ten kantore van „Oost en West”, Korte Voorhout 6, Den Haag.

Jaargang K. W.

Complete jaargangen K. W. 1931 verkrijgbaar aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6 — ad f 1.50 p. j. Giro No. 14574.

Luchtpost uit Indië.

Blijkens mededeeling van de Indische Postadministratie heeft het retourvliegtuig „Duif” van den Holland-Indiëdienst 220 K.G. 395 G. post aan boord.

Met het vliegtuig, dat op 21 Januari van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 27 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 229 K.G. bruto en 206 K.G. 310 G. netto.

De zending bevatte 13295 stuks beneden 5 gram, 332 briefkaarten en postwils, 3212 stuks zwaarder dan 5 gram en 2095 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; in totaal 18934 stuks.

Er zijn menschen, die liever dwangarbeid verrichten, dan een nieuwe methode aan te nemen. (Maandblad „Succes”).

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

C. J. Grader, adm. ambt. b.h. B.B., Jan van Goyenkade 39, Leiden; T. G. Woudstra, adm. ambt. b.h. B.B., Julianalaan 23, Oegstgeest.

In Nederland aangekomen verlotgangers.

Mej. A. C. A. U. M. Pabst, hoofdonderw. b.h. O.W.L.O., Copernicusstr. 53, Den Haag; mej. J. J. M. Willemse, onderw. b.h. O.W.L.O., Copernicusstraat 53, Den Haag; J. Tamara, adj.-commies b.d. P.T.T., Hoofdweg 455 I, Amsterdam-W.; W. Bontkes, immigratie-ambt. 3e kl., Badhuisweg 102, Den Haag; A. Chr. L. Breemer, tijd wnd. opz. 1e kl. b.d. P.T.T., van Slingerlandstraat 152, Den Haag; R. J. Hensel, tijd. wnd. contr. 1e kl. b.d. P.T.T., Zuiderstraat 52, Hoogezand. A. Sep, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., v. Boetzelaerlaan 29, Den Haag; J. A. Wiessner, electro-techn.-ambt. b.h. Havenwezen te Semarang, Weimarstraat 26A, Den Haag; W. F. Hartman, opz. 1e kl. b.d. Zoutregie, H.T.O., Rijswijksheweg, Den Haag; W. Hajenius, inspect. b.d. P.T.T., Mesdagstraat 18A, Groningen; J. Breckveldt, contr. 1e kl., b.h. B.B., Leliestraat 17, Hengelo (O.); L. H. Krol, tijd. wnd. leider der geologische opname „Sumatra-kaartering”, Baronielaan 317, Breda; J. Elen, controleur 1e kl. b.d. P.T.T., Arkelstraat 39, Gorinchem; mej. W. A. Holtes, verpleegster 1e kl. b.h. Krankzinnigenw. per adres P. Voorn, Limmen (N.-H.); D. S. Gastra, werkt. ing. b.d. Luchtvaartafd., L. v. Suchtelen v. d. Haare 23, Bussum.

Met Pensioen.

A. G. de Bruin, sinoloog bij den Bel. Acc.-dienst te Semarang, 1e Weteringplants. 20, Amsterdam-C.; mevr. C. F. Sep, geb. Gouwentak, hoofdonderw. O.W.L.O., gepl. bij de 1e openb. Holl.-Inlandsche school te Djember, van Boetzelaerlaan 29, Den Haag; J. Kooy, techn. ambt. 2e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Buys Ballotstraat 99, Den Haag; P. Teljor, Gouv. veearts, 1e kl. b.d. Burg. Veeartsenijk. dienst, Copernicusstraat 35, Amsterdam-O.

H. G. Brandon, adm. o.h. kantoor v.d. Gouverneur van Oost-Java, Vивиënstraat 47, Den Haag; C. H. Keijzer, hoofdcommissaris v. pol., hoofd der Opl.sch. v.h. personeel der pol. te Soekaboemi, Abrikozenstraat 194, Den Haag; W. A. van Daal, wnd. mulo-onderw. gepl. b.d. Openb. Muloschool te Poerworedjo, Haps, (N.-B.); C. J. Haagen, dir. der openb. mulo-school te Cheribon, IJsvogelplein 1, Den Haag; P. H. Mooij, leeraar a.d. Pr. Juliana-school te Jogjakarta, IJsvogelplein 6, Den Haag; H. J. A. J. Kemps, referendaris 1e kl. b.h. dept. van Financiën, Sweelinckplein 46, Den Haag; C. v. d. Swan, adj.-inspect. der Alg. Pol. te Semarang, per adres C. de Kiewit, Ieplaan 102, Den Haag; A. van Straten, schoolhoofd gepl. b.d. Openb. Hollandsch-Chineesche school te Djombang, Kerkplein, Vught.

WEST-INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF EN MET PENSIOEN.

Mej. J. W. Tubbergen, onderw. van bijst. bij het Openb. Gew. Lag. Ond. te Paramaribo, 2e Constant Huygensstraat 42, Amsterdam; mej. D. L. C. Ellis, klerk ter gouv. secr. te Paramaribo, Wilhelmijnstraat 78, Den Haag; Ch. Dames, gepensionneerd adj.-inspecteur van politie in Suriname, Spiegelnissekade 52, Rotterdam.

ADRESVERANDERINGEN.

J. L. de Voogt, Kap. der Inf., Asterstraat 23, Den Haag; J. Ch. de Bergh, res. van West-Priangan, Lubeckstraat 50, Den Haag; G. Aaldering, onder-opz.-machinist b.d. S.S., Driekoningendwarstr. 83, Arnhem; J. J. v. Steenberg, ritm. der Cav., Jac. Obrechtstr. 27 boven, Amsterdam-Z.; Mej. H. Planterma, hoofdonderw. b.h. O.W.L.O., Papaverhof 1, Den Haag; W. G. Horinge, res. van Grisse, Weteringschans 82, Amsterdam-C.; Mej. C. Th. Bangert ten rechte gen. Rijken commies b.d. S.S., de Perponcherstraat 64, Den Haag; J. R. F. Meelhuysen, adj. boekh. b.d. Boekit-Asam steenkolenmijnen, Beeklaan 520a, Den Haag; W. R. Sangkering, douane-commies 2e kl., Beeklaan 520a, Den Haag; Mej. E. J. M. v. Alphen, onderw. b.h. O.W.L.O., Broekslootkade 51, Rijswijk (Z.-H.); J. C. D. v. Altenburg, techn. 1e commies b.d. S.S., Galvanistraat 16, Den Haag; J. W. Ch. Mully, opz. b.d. S.S., Suezkade 98, Den Haag; J. Horstink, Off. van Gezondh. 1e kl., v. Nijenrodestr. 60, Den Haag; W. J. C. v. Dun, ass.-res. b.d. Alg. Bestuursdienst, Waldeck Pymontkade 1e, Den Haag; R. H. Pieters, gedipl. gezagh. 1e kl. b.h. B.B., L. v. Meerdervoort 579, Den Haag; P. Smit, contr.

1e. kl., b.d. B.B., L. v. Meerdervoort 808, Den Haag; E. S. de la Fuente, contr. 1e kl. b.h. B.B., Milletstr. 54 huis, Amsterdam-Z.; Mevr. N. G. Krijger, verpleegster 1e kl., Gen. v. d. Heijdenstraat 85, Rotterdam; J. W. Stoutjesdijk, luit.-kol. der Cav., p.a. Rott. Bankver. Assen; F. L. Janssen, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Ravensteinscheweg A 10, Wijchen; J. M. L. Roelen, Kap. der Inf., p.a. Bezuidenhoutscheweg 80, Den Haag; A. J. van Riemsdijk, Mulo-onderw., Rue Braucion 69, Parijs XV; F. V. Vincent, ambt. 4e kl. (gr. II) I. U. en Acc., Fahrenheitstr. 476, Den Haag; Th. W. v. Raay, Mulo-onderw. 49, Rue des Palais, Brussel; Ch. Beets, hoofd v.h. Bezold.kantoor, Kurheim „der Tannerhof“, Bayerisch Zell (Bayern); F. H. Visman, adj. regeeringscomm. v.d. Bestuursherv., p.a. v. Bleiswijkstr. 21, Den Haag; Ir. M. C. Visser, ing. 1e kl. W. en B.O.W., 18 Avenue Bellevue, Nice (Fr.); C. van Luijt, Off. v. Gez. 1e. kl., Ant. Heinsiusstr. 58a, Den Haag.

Van onze Adverteerders

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

TABOE.

Een geschiedenis uit de Zuidzee door

Dr. F. W. Murnau.

De medespelenden in dit drama zijn uitsluitend Polynesiërs en enkele Chineezers en halfbloeden

In de hoofdrollen:

De jongen	Matahi
Het meisje	Reri
Het opperhoofd	Hitu
De politie-agent	Jean
De Kapitein	Jules
De Chineesche handelaar	Kong Ah

Sluimerend in de koesterende warmte van de Stille Zuidzee ligt het kleine eilandje Bora-Bora... een stukje van het Paradijs... nog onbezoeid door de geldzucht en de zonden van wat wij Beschaving

FIRMA LAÇET EN JANSEN - UTRECHT

KLEERMAKERIJ 5168

KEISTRAAT 5 — TELEFOON 10418

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“
— Coupeursbezoek door geheel Nederland —

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas . . . . . 3 1/2 %

Rente Deposito's . . . 2 1/2 tot 4 1/2 %

Rente in Rekening-courant 2 1/2 %

Aan- en Verkoop- van Effecten

Verzilvering van Coupons

SAFE-INRICHTING

De Directie: **Mr. J. A. DE WILDE**

5439

M. A. POTTER

Het aangewezen adres voor gebruikte en nieuwe **AUTOMOBIELEN** is **P. KIEFT**, Zeezwaluwstraat 2-2a, einde Houtrustweg. Tel. 555068. Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“. Tevens expert van alle Automobielen. 5263 In- en verkoop van nieuwe en gebruikte Automobielen.

RUMBA LEERT RUMBA

DANSLESSEN MET DIRECT RESULTAAT
— BILLIJKE CONDITIES —

MISS ELLEN

TEL. 720435 - DE SILLESTRAAT 171 - BEZUIDENHOUT

RUMBA LEERT RUMBA

5307

UTRECHT

U F R A Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f195.—
RADIO UFRA-RADIO — UTRECHT
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

noemen. Geen plekje op Aarde waar het Geluk zóó onder de menschen woont... de primitieve, zorgeloze menschen.

Te midden van dit aardsche paradijs leven Reri en Matahi. Reri is een maagd met vorstelijk bloed in de aderen, een ivoren beeld van wondere liefelijkheid. Matahi is een forsche jongeling, niemand evenaart hem in zwemmen, vissen, duiken. Reri en Matahi gevoelen zich gelukkig met elkanders liefde.

Hun geluk wordt plotseling verstoord. HITU, een strenge oude priester, brengt een boodschap van het opperhoofd der stammen: Reri is gekozen als de Heilige Maagd van Bora-Bora en moet haar leven wijden aan de Goden in den tempel op het grootste eiland van de groep. Reri wordt „taboe“ verklaard — eigendom der Goden. Geen sterfelijke hand mag haar nog aanraken — geen sterveling haar heffebben — op straffe des doods.

Reri is verpletterd door de tijding, doch hulpeloos. Zij wordt naar HITU's schip gebracht, om met zonsopgang voor immer te vertrekken. Doch Matahi's liefde is sterker dan zijn vrees voor het taboe. Voor den morgenstond doet de tijding de ronde, dat Reri geschaakt is. Het taboe is geschonden. Als Reri niet ongedeerd terug komt, zal zij worden gezocht en geofferd, evenals haar verleider.

De wraak van het taboe vrezend, vluchten de gelieven in een cano, waarin zij dagenlang rondrijven, om eindelijk door den storm op de kust van een groot eiland geworpen te worden, waar de parelvisscherij beoefend wordt. Op het eiland vinden zij met elkaar het hoogste geluk. Matahi overtreft alle anderen in het parelduiken. Op een dag vindt hij de grootste parel, die ooit van den oceaanbodem omhoog gebracht is en in een overmoedige stemming tracteert hij alle dorpelingen op champagne.

Op dit moment van tromt nadert een schip. Het is HITU, die nog steeds de zondigende gelieven zoekt. Bevreesd gaan zij naar hun hut, waar zij door een van HITU's dienaren gevonden worden. Matahi koopt zijn stilzwijgen met de kostbare parel.

In den nacht, als Matahi slaapt, komt HITU naar de hut en laat een boodschap voor Reri achter. „Drie dagen geef ik u om vrijwillig terug te keeren, of Matahi zal gedood worden“.

Doodelijk bevreesd verbergt zij de boodschap in het zand. Den volgenden dag smeekt zij Matahi om passage voor een ander eiland te koopen, doch wanneer Matahi zich aan het kantoor van den blanke ondernemer vertoont, wacht hem de rekening van de champagne. Nu hij zijn parel kwijt is, kan hij niet betalen. Het geld voor de passage wordt hem afgenomen.

Matahi tracht Reri om den tuin te leiden, doch wanneer hij slaapt ontdekt zij dat hij geen biljetten voor de boot heeft. HITU verschijnt in de deuropening en heft een speer omhoog. Sliksemsnel werpt Reri zich voor den slapenden Matahi — met gebaren beduidt zij HITU dat zij met hem komen zal.

Matahi droomt van een geweldigen parel, door de haaien in de lagune bewaakt. Hij wordt wakker, sluit de hut uit en duikt in de gevaarlijke wateren.

Zijn dapperheid wordt beloond met een reusachtigen parel. Dolgelukkig keert hij naar de hut terug, doch vindt Reri niet meer. Slechts een afscheidswoord heeft zij achtergelaten.

Aan het strand ziet hij HITU's nietge. scheepje, dat langzaam koers zet naar Bora-Bora. Gedreven door wanhoop en passie springt hij in zee, zwemt met al zijn kracht en haalt de boot in. Hij grijpt een touw, doch HITU hakt het door. Langzaam, langzaam glijdt het vaartuigje verder. Matahi, uitgeput door de geweldige inspanning, zinkt onder de golven, nog met zijn laatste krachten trachtend Reri te bereiken.

Het Taboe is gewroken.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank.

Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam

18 Jan. 25 Jan.

	1932	
Aandeelen Koloniale Bank	58 1/2	55
„ Ned. Ind. Handelsbank	60 3/4	56 1/4
Cert. aand. Ned. Handel Mij.	75	74 5/8
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	70	76
„ Kon. Petroleum Mij.	122 3/4	121
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	49 5/8	46 1/4
„ Ned. Ind. Suiker Unie	87 1/2	84
„ Ned. Scheepvaart Unie	63 1/2	62 1/2
„ Handelsverg. A'dam	177 3/4	176
„ Deli Batavia Mij.	147	139 1/2
„ Deli Maatschappij	180l	170
„ Senembah Mij.	205	201
„ Deli Spoor	64	59
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	64 1/4	61
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	86 1/4	87 1/8
Cert. aand. Margarine Unie	107 1/2	103 7/8

Wisselkoersen Verkoop

Londen	8.54
New York Cable	2.487 1/16
Berlijn	58.62 1/2
Parijs	9.77 3/4
Brussel (Belga)	34.67 1/2
Zurich	48.50
Weenen	35.25

Een feit is een feit en is altijd hetzelfde. Een opinie kan veranderen, al naar gelang men bijvoorbeeld gegeten heeft. (De Zakenwereld.)

Mutatiestaat van 20 tot 27 Januari '32

Nieuwe Leden:

T. Kloek, Aannemer, Apeldoorn, Badhuisweg 33.
H. G. Brandon, Oud-O.-I.-Ambtenaar, Den Haag, Viviënstraat 47.
Lagerwey's Auto Mij., Den Haag, Frankenstraat 73.
P. van Hartrop, Den Haag, Hollanderstraat 9.
Mejuffrouw A. C. Resner, Den Haag, Aardbeistraat 16.
W. Hewitt, Landbouwleeraar, Paramaribo, Hoek Buren en Zwarthovenbrugstraat.
Dr. P. H. Lampe, Geneeskundig Inspecteur, Paramaribo, Groote Waterstraat.
Ds. M. M. J. van Linschoten, Predikant der Hervormde Gemeente te Paramaribo, Heerenstraat.
Mr. S. M. Reitsma, Directeur v. d. Surinaamsche Bank te Paramaribo, Gravenstraat.
Mejuffrouw M. Uytendhout, Onderwijzeres te Paramaribo, p.a. Kersten & Co.

Voorgesteld door:

den heer J. C. Baars te Apeldoorn. Eigen aanmelding.
Eigen aanmelding.
den heer A. A. Resner te Den Haag.

Voorzitter afdeling Suriname te Paramaribo.

Afschrijvingen:

C. L. S. Cramer, Amsterdam, Westermarkt 2.

Adresveranderingen:

Dr. R. Wind Hzn., Opperhoutvester, van: Djombang naar: Zeist, Verlengde Slotlaan 152. f 5.— (Afd. Utrecht).
Baronesse A. de Vos van Steenwijk, van: Velp, Arnheemsche Straatweg 24, naar: Arnhem, Beaulieustraat 22.
S. W. A. Eschauzier, Den Haag, van: Van Beuningestraat 28, naar: Mesdagstraat 11.
L. Kooy, Scheveningen, van: Jurriaan Kokstraat 90, naar: Harstenhoekweg 227.
M. M. Merens, Luitenant ter Zee a.b. H.M. „van Nes“, van: Den Helder, naar: Curaçao, f 5.—
P. Hoedenmaker, van: Buitenzorg, naar: Batavia-Centrum, Oud-Gondangdia 7, Paviljoen.

L. B. van Bommel, Off. van Gez., van: Leiden, naar: Bandoeng, D. v. O. Vle Afd.
H. Somermeijer, Oud-Ass.-Res., van: Utrecht, naar: Hilversum, Bosboom Toussaintlaan 79.
G. L. M. van Es, Rotterdam, van: Westersingel 64, naar: Westzeedijk 130b, Flatgebouw.
E. J. Schoneveld, van: Den Haag, Haagweg 655, naar: Warmond, Verlengde Dorpstraat 175.
J. J. F. Schreuel, Gep. O.-I.-Ambtenaar, van: Den Haag, Appelstr. 93, naar: Voorburg, Corbulokade 3.
Mejuffrouw J. H. W. Supit, Vio-onderwijzeres m.v., Den Haag, van: Joan Maetsuyckerstr. 26, naar: Stationsplein 37.